

บทที่ 4

กระบวนการผลิตและวิธีการนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศ

ในการวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์ข่าวพยากรณ์อากาศที่นำเสนอผ่านสื่อมวลชน” ซึ่งในบทนี้จะเป็นการศึกษาถึงกระบวนการผลิตและวิธีการนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศของสื่อมวลชน โดยจะแยกเป็นสื่อแต่ละประเภท ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียง และสื่อวิทยุโทรทัศน์ เพื่อให้เห็นถึงความแตกต่างของกระบวนการผลิตและรูปแบบการนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศในแต่ละสื่ออย่างชัดเจน รวมทั้งกลวิธีการนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศในภาวะปกติและภาวะที่เกิดภัยพิบัติ โดยผู้วิจัยจะใช้แบบจำลองการสื่อสารของ Westley & Mclean ในการอธิบายถึงขั้นตอนต่างๆ ของข่าวพยากรณ์อากาศ ตั้งแต่ในส่วนของแหล่งข่าว (News Resource) ผ่านมายังสื่อมวลชนจนกระทั่งสื่อมวลชนทำการผลิตข่าวสารและส่งข่าวสารนั้นๆมาถึงผู้รับสาร และแนวคิดในเรื่องกระบวนการผลิตข่าว เพื่อเข้าใจถึงกระบวนการผลิตข่าวพยากรณ์อากาศของสื่อมวลชนแต่ละประเภท รวมทั้งทฤษฎีการกำหนดวาระ เพื่อนำมาอธิบายความสำคัญของสื่อมวลชนในการสร้างวาระและการให้ความสำคัญกับประเด็นต่างๆ ในข่าวพยากรณ์อากาศเพื่อนำมาเสนอในช่วงของข่าวภาคปกติ

แหล่งข่าวของสื่อมวลชนในการผลิตข่าวพยากรณ์อากาศ

ข่าวหรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่ปรากฏในสื่อมวลชนแต่ละประเภทไม่ว่าจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียงและสื่อวิทยุโทรทัศน์นั้นจำเป็นต้องมีแหล่งข่าว (new source) ซึ่งข่าวแต่ละประเภทก็จะมีแหล่งข่าวที่แตกต่างกันไปตามแต่ลักษณะเฉพาะของข่าว ไม่ว่าจะเป็นข่าวการเมือง ขาวบันเทิง ขาวอาชญากรรม เป็นต้น ซึ่งในส่วนของข่าวพยากรณ์อากาศ แหล่งข่าวที่สำคัญที่สุดของสื่อมวลชนก็คือข้อมูลจาก กรมอุตุนิยมวิทยา โดยถือได้ว่า กรมอุตุนิยมวิทยาเป็นแหล่งข่าวที่มีความสำคัญมากที่สุดต่อสื่อมวลชนทุกประเภท ซึ่งข้อมูลจากแหล่งข่าวนี้อาจเป็นข้อมูลที่เป็นเอกสาร

กรมอุตุนิยมวิทยา

กรมอุตุนิยมวิทยา กระทรวงคมนาคม เป็นหน่วยงานของรัฐ ทำหน้าที่รับผิดชอบในการตรวจอากาศ ศึกษาวิจัยปรากฏการณ์เกี่ยวกับธรรมชาติ การพยากรณ์อากาศและการเตือนภัยที่เกิดจากธรรมชาติ การให้บริการอุตุนิยมวิทยาในกิจกรรมต่าง ๆ การศึกษาและวิจัยด้านอุตุนิยมวิทยา และภูมิฟิสิกส์ การร่วมมือและประสานงานกับองค์การอุตุนิยมวิทยาโลก องค์การการบินระหว่างประเทศ หน่วยงานอุตุนิยมวิทยา สถาบันวิทยาศาสตร์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยหน่วยงานในกรมอุตุนิยมวิทยาที่ทำหน้าที่เป็นแหล่งข่าวของสื่อมวลชนในการนำมาผลิตเป็นข่าวพยากรณ์อากาศ ได้แก่

1. กองพยากรณ์อากาศ กรมอุตุนิยมวิทยา
2. กองอากาศเกษตร กรมอุตุนิยมวิทยา

1. กองพยากรณ์อากาศ กรมอุตุนิยมวิทยา

กองพยากรณ์อากาศ กรมอุตุนิยมวิทยา เป็นหน่วยงานหนึ่งในกรมอุตุนิยมวิทยา มีหน้าที่ในการรับผิดชอบในการจัดทำแผนที่วิเคราะห์ และพยากรณ์อากาศทั่วประเทศไทยรวมทั้งอ่าวไทยและน่านน้ำใกล้เคียง ออกคำเตือนลักษณะอากาศร้ายต่อประชาชนและหน่วยงานราชการ รวมทั้งติดตามประเมินผลการพยากรณ์อากาศและศึกษาค้นคว้าเทคนิคต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงการพยากรณ์อากาศให้ดีขึ้น นอกจากนี้ก็มีคำนวณหาเวลาขึ้น - เวลาตกของดวงอาทิตย์และดวงจันทร์ ณ ตำบลที่ต่าง ๆ รวมทั้งให้บริการข่าวอากาศแก่สื่อมวลชนและหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในกิจการทหารกิจการพลเรือนและประชาชนทั่วไป และมีบทบาทครอบคลุมไปถึงการดำเนินงานร่วมกับองค์การอุตุนิยมวิทยาโลก และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านพยากรณ์อากาศ รวมทั้งศึกษาค้นคว้าและวิจัยด้านภูมิฟิสิกส์ เพื่อออกประกาศและคำเตือนแผ่นดินไหวที่มีผลกระทบต่อประชาชน

ขั้นตอนการทำงานของกองพยากรณ์อากาศ กรมอุตุนิยมวิทยา

กองพยากรณ์อากาศเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำแผนที่ วิเคราะห์ข้อมูลทางอากาศ และเผยแพร่ข้อมูลทางอากาศให้กับหน่วยงานทั้งของภาครัฐ และภาคเอกชน ซึ่ง

ขั้นตอนการทำงานของกองพยากรณ์อากาศ กรมอุตุนิยมวิทยา เริ่มต้นจากการที่สถานีตรวจอากาศซึ่งตั้งอยู่ตามจังหวัดต่าง ๆ และบางส่วนจะตั้งอยู่ที่ประกาศารกลางทะเลทั้งทะเลในอาวไทยและทะเลฝั่งอันดามันจำนวน73สถานีตรวจอากาศซึ่งสถานีตรวจอากาศเหล่านี้มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการตรวจอากาศผิวพื้น ตรวจอากาศชั้นบนและอากาศทางทะเล โดยสถานีตรวจอากาศทั่วประเทศจะทำการตรวจอากาศรอบแรกของวันพร้อมกันทุกสถานี โดยทั้งนี้ เพื่อให้การปฏิบัติงานเกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและข้อมูลที่ได้นั้นเป็นข้อมูลลักษณะอากาศในเวลาเดียวกัน ดังนั้น กรมอุตุนิยมวิทยาจึงได้มีการกำหนดเวลาการตรวจวัดอากาศในแต่ละพื้นที่ โดยใช้เวลามาตรฐานกรีนิช โดยเริ่มขั้นตอนการตรวจวัดอากาศรอบแรกของวันพร้อมกันทั่วโลกเมื่อเวลา 0.00 น. ซึ่งตรงกับเวลา 07.00 น. ตามเวลาในประเทศไทย

สถานีตรวจอากาศแต่ละสถานีจะทำการตรวจวัดข้อมูลลักษณะอากาศต่างๆ ได้แก่ อุณหภูมิ ปริมาณความชื้น ปริมาณน้ำฝน ความเร็วลม และอื่นๆ ซึ่งข้อมูลต่างๆที่ได้ สถานีตรวจอากาศในแต่ละพื้นที่จะทำการรวบรวมแล้วส่งข้อมูลองค์ประกอบทางอากาศเหล่านั้น มายังกองการสื่อสาร (Telecommunication Division) ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งของ กรมอุตุนิยมวิทยา มีหน้าที่ในการรวบรวมข้อมูลอุตุนิยมวิทยา รวมทั้งการรับ - ส่ง แลกเปลี่ยนข่าวสารและข้อมูลอุตุนิยมวิทยากับหน่วยงานอุตุนิยมวิทยาในประเทศและต่างประเทศ โดยทางกองการสื่อสารจะทำการรวบรวมข้อมูลทางอากาศทั้งหมดที่ทางสถานีตรวจอากาศส่งมาให้ แล้วนำมาจัดทำเป็นแผนที่อากาศ เพื่อส่งให้กับทางกองพยากรณ์อากาศอีกครั้งหนึ่ง เพื่อทำการวิเคราะห์และตีความข้อมูลแผนที่อากาศนั้นๆ ออกมาเป็นในลักษณะของคำบรรยายเพื่อเผยแพร่ให้กับหน่วยงานต่างๆต่อไป

กองพยากรณ์อากาศจะทำการสรุปลักษณะอากาศประจำวัน โดยเจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ในการสรุปลักษณะอากาศจะมีการประชุมร่วมกันในเวลา 11.00 น. ของทุกวัน เพื่อทำการตีความแผนที่อากาศ รวมทั้งสรุปผลลักษณะอากาศ โดยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจะลงความเห็นร่วมกันเพื่อให้ผลจากการตีความแผนที่อากาศให้มีความถูกต้องและเป็นเอกฉันท์ที่สุด ก่อนที่จะมีการเผยแพร่ข้อมูลเหล่านั้นให้กับหน่วยงานที่ต้องการต่อไป

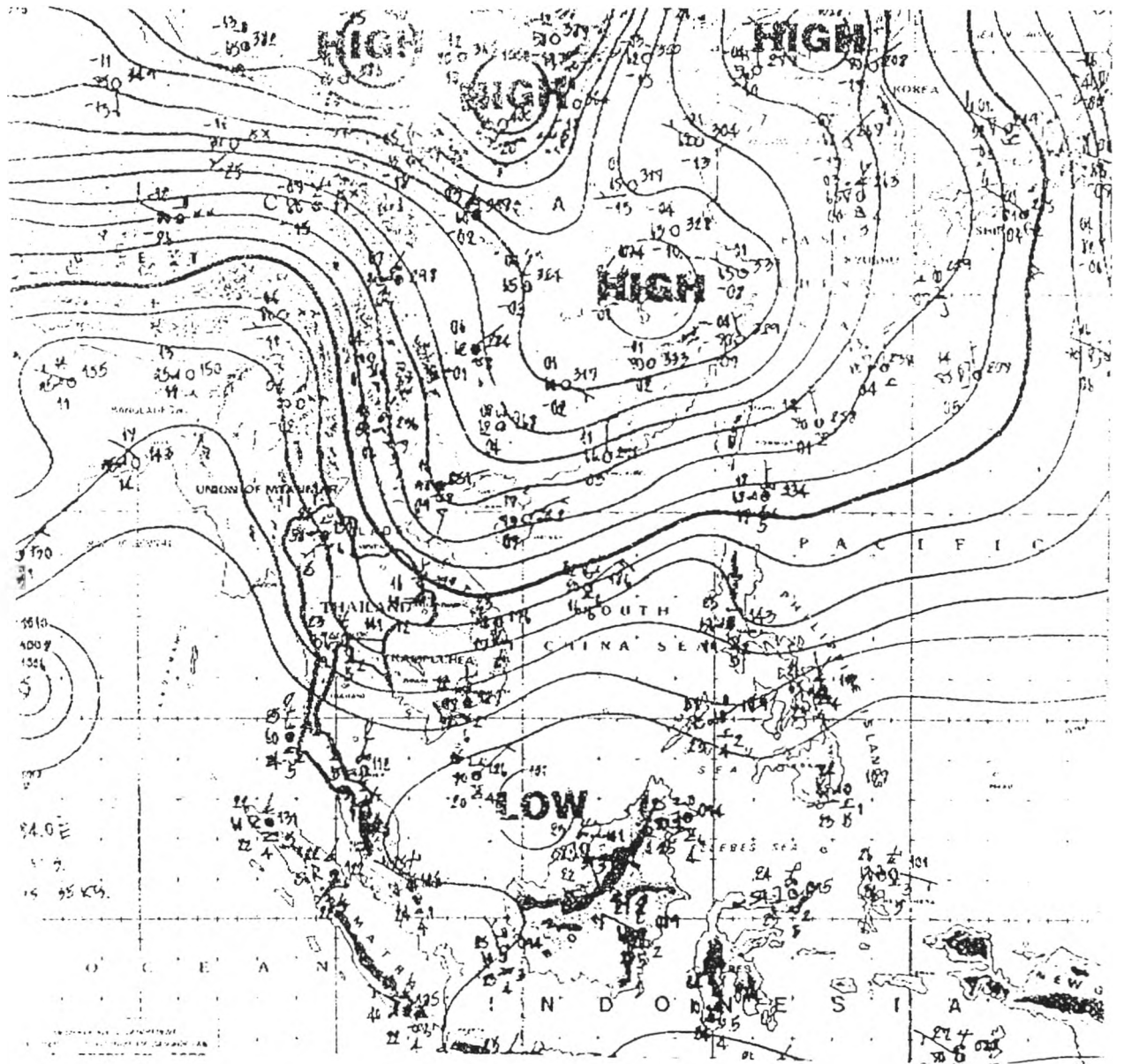
ในแต่ละวันสถานีตรวจอากาศทั่วประเทศจะทำการตรวจวัดอากาศเป็นประจำวันละ 4 ครั้ง ซึ่งในแต่ละครั้งจะมีระยะเวลาห่างกัน 6 ชั่วโมง โดยเริ่มจากการตรวจวัดอากาศรอบแรกเวลา 07.00 น. รอบต่อมาเวลา 13.00 น. 19.00 น. และ 01.00 น. ตามลำดับ ซึ่งเมื่อสถานีตรวจอากาศทำการตรวจวัดข้อมูลอากาศแล้ว สถานีตรวจอากาศเหล่านั้นจะทำการส่งข้อมูลมายังกองการสื่อสารทันที โดยทางกองการสื่อสารจะรวบรวมข้อมูลทั้งหมดแล้วจัดทำเป็นแผนที่อากาศเพื่อส่งให้กับกองพยากรณ์อากาศเพื่อทำการวิเคราะห์ต่อไป

ในกรณีที่สภาวะอากาศเกิดการแปรปรวนหรืออาจจะเกิดภาวะภัยพิบัติ เช่น อาจจะเกิดพายุ ลมมรสุม พายุไต้ฝุ่น หรือสภาพอากาศที่อาจจะก่อให้เกิดความเสียหายกับประชาชน ทางกองพยากรณ์อากาศซึ่งมีหน้าที่ในการวิเคราะห์แผนที่อากาศ จะมีการประชุมและวางแผนการทำงาน โดยการเฝ้าระแวดระวัง ปรากฏการณ์นั้น ๆ ตลอดเวลา เพื่อรายงานความเคลื่อนไหว และแจ้งข่าวสารให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ประชาชนเกิดการเตรียมพร้อมและลดการสูญเสียที่อาจจะเกิดขึ้น

เนื้อหาข้อมูลอากาศที่ทางกองพยากรณ์อากาศส่งให้กับสื่อมวลชน

กองพยากรณ์อากาศ หลังจากที่ทำกรวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะอากาศแล้ว จะทำการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารลักษณะอากาศให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ที่ต้องการ ซึ่งข้อมูลที่ทางกองพยากรณ์อากาศได้ทำการวิเคราะห์ออกมานั้นมีข้อมูลลักษณะอากาศในประเด็นต่างๆมากมาย ดังนั้น ทางกองพยากรณ์จึงต้องมีการคัดเลือกข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ เพื่อส่งให้กับหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งสื่อมวลชนประเภทต่างๆด้วย ในการนำมาผลิตเป็นข่าวพยากรณ์อากาศ ซึ่งเนื้อหาข้อมูลลักษณะอากาศที่ทางกองพยากรณ์อากาศส่งมาให้กับสื่อมวลชน ประกอบด้วย

1.แผนที่อากาศ ในส่วนของแผนที่อากาศเป็นการแสดงภาพถ่ายดาวเทียม เพื่อแสดงลักษณะภูมิประเทศของภูมิภาคเอเชีย รวมทั้งการแสดงสัญลักษณ์ต่าง ๆ ทางอุตุนิยมวิทยา ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ที่เป็นสากล ได้แก่ เส้นความกดอากาศเท่า (Isobar) ที่แสดงถึงว่า ณ ตำแหน่งที่เส้นนี้ลากผ่านจะเป็นตำแหน่งที่มีความกดอากาศเท่ากัน หย่อมความกดอากาศต่ำ หย่อมความกดอากาศสูง เป็นต้น ดังตัวอย่างที่แสดงในภาพประกอบที่ 1

ภาพประกอบที่ 1 ภาพแสดงตัวอย่าง แผนที่อากาศ

2. ข้อมูลที่เป็นการรายงานลักษณะอากาศทั่วไป โดยจะเป็นการรายงานถึงลักษณะอากาศโดยทั่ว ๆ ไปในภาพรวมของทั้งประเทศ โดยจะมีการระบุ วัน และเวลาอย่างชัดเจน เช่น

“ลักษณะทั่วไปเมื่อเวลา 10.00 น. วันจันทร์ (24 ส.ค. 41) มรสุมตะวันตกเฉียงใต้ กำลังปานกลางพัดปกคลุมทะเลอันดามัน และประเทศไทย ลักษณะเช่นนี้ ทำให้บริเวณดังกล่าวมีฝนฟ้าคะนองกระจาย และมีฝนตกหนักบางพื้นที่ อาจทำให้เกิดน้ำท่วมฉับพลันบางพื้นที่ในภาคเหนือ”

(เอกสารโทรสารการพยากรณ์อากาศ ประจำวันจันทร์ที่ 24 สิงหาคม พ.ศ.2541 ของสถานีวิทยุ โทรทัศน์กองทัพบกของ 5)

3. การรายงานพยากรณ์อากาศ เป็นการคาดหมายลักษณะอากาศโดยทั่วไป ได้แก่ การรายงานอุณหภูมิ ความเร็วลม ความสูงของคลื่น ปริมาณฝน เป็นต้น โดยจะเป็นการรายงานลักษณะอากาศโดยแบ่งเป็นแต่ละภาคอย่างชัดเจน ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกรวมทั้งชายฝั่ง ภาคใต้ฝั่งตะวันออก ภาคใต้ฝั่งตะวันตก กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ตามลำดับ ดังที่ยกตัวอย่าง

“พยากรณ์อากาศตั้งแต่เวลา 0600 น. วันเสาร์ จนถึงเวลา 0600 น. วันอาทิตย์”

ภาคเหนือ - มีเมฆเป็นส่วนมาก กับมีฝนฟ้าคะนองกระจาย และมีฝนตกหนัก ลมใต้ความเร็ว 10-25 กม/ชม.

อุณหภูมิสูงสุดเมื่อวานนี้ วัดได้ 37.0 องศาเซลเซียสที่ อ.เมือง จ.แพร่

ปริมาณฝนมากที่สุด ใน 24 ชั่วโมงที่ผ่านมา วัดได้ 90.0 มิลลิเมตร ที่ อ. เมือง จ.หนองคาย

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ - มีเมฆเป็นส่วนมาก กับมีฝนฟ้าคะนองกระจายและมีฝนตกหนักบางพื้นที่

ลมตะวันออกเฉียง ความเร็ว 10-25 กม/ชม.

อุณหภูมิสูงสุดเมื่อวานนี้ วัดได้ 38.5 องศาเซลเซียส ที่ อ.เมือง จ.มุกดาหาร

ปริมาณฝนมากที่สุด ใน 24 ชม.ที่ผ่านมา วัดได้ 90.0 มิลลิเมตร ที่ อ. เมือง จ.หนองคาย

ภาคกลาง - อากาศร้อน อุณหภูมิสูงสุด 35-38 องศาเซลเซียส กับมีฝนหรือฝนฟ้าคะนองกระจาย เป็นแห่งๆ

ลมใต้ ความเร็ว 10-30 กม./ชม.

อุณหภูมิสูงสุดเมื่อวานนี้ วัดได้ 38.8 องศาเซลเซียส ที่ อ. เมือง จ.กาญจนบุรี

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ - มีเมฆเป็นส่วนมาก กับมีฝนหรือฝนฟ้าคะนองกระจายและมีฝนตกหนักบางพื้นที่

ลมตะวันออกเฉียงใต้ ความเร็ว 15-30 กม./ชม. ทะเลมีคลื่นเล็กน้อย ความสูงของคลื่นประมาณ 1 เมตร

อุณหภูมิสูงสุดเมื่อวานนี้ วัดได้ 37.4 องศาเซลเซียส ที่ อ. กบินทร์บุรี จ. ปราจีนบุรี

ปริมาณฝนมากที่สุดใน 24 ชั่วโมงที่ผ่านมา วัดได้ 25.9 มิลลิเมตร ที่ อ. คลองใหญ่ จ.ตราด

ภาคใต้ฝั่งตะวันออก - มีเมฆมาก กับมีฝนหรือฝนฟ้าคะนองกระจายและมีฝนตกหนักบางพื้นที่

ลมตะวันออกเฉียงใต้ ความเร็ว 15-35 กม./ชม. ทะเลมีคลื่นเล็กน้อยถึงปานกลาง ความสูงของคลื่นประมาณ 1-2 เมตร

อุณหภูมิสูงสุดเมื่อวานนี้วัดได้ 35.8 องศาเซลเซียส ที่ ต.หนองพลับ อ.หัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์

ปริมาณฝนมากที่สุดใน 24 ชม.ที่ผ่านมาวัดได้ 14.8 มิลลิเมตร ที่ อ.เมือง จ.นราธิวาส

ภาคใต้ฝั่งตะวันตก - มีเมฆมาก กับมีฝนหรือฝนฟ้าคะนองกระจายและมีฝนตกหนักบางพื้นที่

ลมตะวันตกความเร็ว 15-35 กม./ชม. ทะเลมีคลื่นเล็กน้อย ห่างฝั่งมีคลื่นปานกลาง ความสูงของคลื่น 1-2 เมตร

อุณหภูมิสูงสุดเมื่อวานนี้ วัดได้ 32.5 องศาเซลเซียส ที่ อ.เมือง จ.ระนอง

ปริมาณฝนมากที่สุดใน 24 ชั่วโมงที่ผ่านมา วัดได้ 14.1 มิลลิเมตร ที่ท่าอากาศยานตรัง จ.ตรัง

กรุงเทพมหานครและปริมณฑล - มีเมฆเป็นส่วนมาก กับมีฝนหรือฝนฟ้าคะนองกระจาย

ลมใต้ ความเร็ว 10-30 กม./ชม.

อุณหภูมิสูงสุดเมื่อวานนี้ วัดได้ 35.5 องศาเซลเซียสที่ท่าเรือกรุงเทพ เขตคลองเตย

ปริมาณฝนมากที่สุดใน 24 ชั่วโมงที่ผ่านมา วัดได้ 1.6 มิลลิเมตร ที่ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ เขตคลองเตย

4. การรายงานอุณหภูมิต่ำสุด หรืออุณหภูมิสูงสุดหรือปริมาณฝนสูงสุดตามภาคต่างๆ ของประเทศ ซึ่งทางกองพยากรณ์อากาศจะเลือกรายงานข้อมูลอากาศในส่วนนี้ โดยจะมีความแตกต่างกันไปตามฤดูกาล ซึ่งจะมีการระบุสถานที่ และจังหวัดที่สถานที่นั้นๆตั้งอยู่ ดังตัวอย่าง

อุณหภูมิต่ำสุดเป็นองศาเซลเซียสตามภาคต่างๆ เมื่อเวลา 0400 น. เข้านี้ มีดังนี้

ภาคเหนือ	อ. อุ้มผาง	จ. ตาก	13.2
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	อ. เมือง	จ. อุตรดิตถ์	14.2
ภาคกลาง	อ.ทองผาภูมิ	จ. กาญจนบุรี	15.0
ภาคตะวันออก	อ. อรัญประเทศ	จ. สระแก้ว	18.5
ภาคใต้	ท่าอากาศยานปัตตานี		20.6
กรุงเทพมหานคร	ท่าอากาศยานกรุงเทพ		19.8

(เอกสารโทรสารการพยากรณ์อากาศ ประจำวันจันทร์ที่ 24 สิงหาคม พ.ศ.2541 ของสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5)

5. การรายงานฝน เนื้อหาข้อมูลอากาศในส่วนนี้ จะเป็นการรายงานฝนตามภาคต่างๆ ของประเทศโดยภาพรวม โดยไม่มีการระบุจังหวัดอย่างชัดเจน นอกจากนั้นจะมีการรายงานปริมาณฝนมากที่สุดในประเทศ โดยจะระบุสถานที่ เวลาที่ทำการวัด ดังตัวอย่าง

“รายงานฝนตามภาคต่าง ๆ ตั้งแต่เวลา 0100 น. วันพฤหัสบดี จนถึงเวลา 0100 น. วันศุกร์...

มีฝนเล็กน้อยถึงปานกลาง เกือบทั่วไปกับมีฝนตกหนักบางพื้นที่ในภาคใต้ ส่วนภาคอื่นๆ ไม่มีรายงานฝนตก

ปริมาณฝนมากที่สุด วัดได้ 43.7 มิลลิเมตร ที่ ท่าอากาศยานปัตตานี จ. ปัตตานี”

(เอกสารโทรสารการพยากรณ์อากาศ ประจำวันศุกร์ที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2542 ของ สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5)

6. การรายงานเวลาพระอาทิตย์ขึ้น - ตก เนื้อหาข้อมูลในส่วนนี้เป็นการรายงานสถานที่ และเวลาที่พระอาทิตย์ขึ้น - ตก ซึ่งจะมีอยู่ด้วยกันทั้งหมด 3 แห่งด้วยกันคือ กรุงเทพมหานคร , ปรากฏการกาญจนานิกิเชก แหลมพรมเทพ จังหวัดภูเก็ต และอำเภอโขงเจียม จ. อุบลราชธานี ซึ่งจากการสอบถามพบว่า ข้อมูลนี้จะมีประโยชน์กับผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามเนื่องจากผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามนั้นจะต้องสังเกตพระอาทิตย์ในการถือศีลอด และข้อมูลในส่วนนี้ยังเป็นประโยชน์ในทางกฎหมายด้วย เนื่องจากในคดีที่เป็นคดีอาญา โทษของการกระทำผิดในเวลากลางวันจะมีโทษเบากว่าโทษของการกระทำผิดในเวลากลางคืน โดยใช้เวลาที่พระอาทิตย์ขึ้นและตกเป็นเกณฑ์สำคัญ ดังตัวอย่าง

“ที่กรุงเทพมหานคร ดวงอาทิตย์ตกเวลา 18.19 น. ที่แหลมพรมเทพ จังหวัดภูเก็ต ดวงอาทิตย์ตกเวลา 18.35 น. วันพรุ่งนี้ ที่ผาชนะได อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี ดวงอาทิตย์ขึ้นเวลา 06.26 น.”

(เอกสารโทรสารการพยากรณ์อากาศ ประจำวันศุกร์ที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2542 ของ สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5)

7. การรายงานเวลาน้ำขึ้น - น้ำลง เป็นการรายงานอิทธิพลของน้ำทะเลในแม่น้ำเจ้าพระยาที่หน้ากรมอุทกศาสตร์กองทัพเรือ โดยจะรายงานเวลาที่น้ำขึ้น - น้ำลง และเปรียบเทียบความสูงขณะน้ำขึ้นหรือน้ำลงเต็มที่กับระดับน้ำทะเลปานกลาง ซึ่งข้อมูลในส่วนนี้จะเป็นข้อมูลที่ทางกรมอุทกศาสตร์ กองทัพเรือ ได้จัดส่งให้กับทางกองพยากรณ์อากาศเพื่อทำการเผยแพร่ไปสู่หน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งข้อมูลเรื่องน้ำขึ้น - น้ำลงจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ทำการเกษตร เนื่องจากเกษตรกรจะทราบว่าเมื่อน้ำขึ้น น้ำทะเลจะหนุนเข้ามาอาจทำความเสียหายให้กับพืชผลทางการเกษตรได้ นอกจากนี้ข้อมูลในส่วนนี้ยังเป็นประโยชน์ต่อการเดินเรือ และประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณริมแม่น้ำด้วย ดังตัวอย่าง

“อิทธิพลน้ำทะเลในแม่น้ำเจ้าพระยาที่หน้ากรมอุทกศาสตร์ คำนวณโดยกรมอุทกศาสตร์ กองทัพเรือ น้ำขึ้นเต็มที่เวลา 10.06 น. สูงกว่าระดับทะเลปานกลาง 46 เซนติเมตรและเวลา 20.44 น. สูงกว่าระดับทะเลปานกลาง 13 เซนติเมตร”

(เอกสารโหราสารการพยากรณ์อากาศ ประจำวันศุกร์ที่ 5 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2542 ของ สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกของ 5)

8. เนื้อหาลักษณะอากาศที่ทางกองพยากรณ์อากาศส่งให้กับสื่อมวลชนลำดับสุดท้าย ได้แก่ การคาดหมายอุณหภูมิสูงสุด และต่ำสุด เป็นการคาดหมายอุณหภูมิสูงสุดและต่ำสุดเป็นองศาเซลเซียส โดยแยกเป็นจังหวัดต่างๆที่สำคัญและจังหวัดเหล่านั้นมีสถานีตรวจอากาศตั้งอยู่

การคาดหมายอุณหภูมิสูงสุดและต่ำสุดในประเทศไทยเป็นองศาเซลเซียส
ประจำวันที่ 25 สิงหาคม 2541

	<u>สูงสุด</u>	<u>ต่ำสุด</u>		<u>สูงสุด</u>	<u>ต่ำสุด</u>
เชียงราย	31	24	กรุงเทพมหานคร	33	25
แม่ฮ่องสอน	33	22	ปราจีนบุรี	34	25
เชียงใหม่	31	23	พิจายา	32	25
น่าน	31	24	ระยอง	35	26
แพร่	32	24	จันทบุรี	34	25
พิษณุโลก	32	24	หัวหิน	33	25
เลย	30	23	ชุมพร	33	24
อุดรธานี	32	24	เกาะสมุย	33	24
สกลนคร	31	25	นครศรีธรรมราช	35	24
ขอนแก่น	32	24	สงขลา	33	25
อุบลราชธานี	33	24	ปัตตานี	34	25
สุรินทร์	33	25	นราธิวาส	34	24
นครราชสีมา	33	25	ระนอง	33	25
นครสวรรค์	33	24	พังงา	33	24
สพบุรี	33	24	ภูเก็ต	33	25
สุพรรณบุรี	34	25	ตรัง	33	24
กาญจนบุรี	34	25	สตูล	33	25

ภาพประกอบที่ 2 ตัวอย่างเอกสารของกองพยากรณ์อากาศ ที่แสดงในเรื่องการคาดหมาย

อุณหภูมิสูงสุด-ต่ำสุด

กองพยากรณ์อากาศกรมอุตุนิยมวิทยาจะทำการส่งข้อมูลที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับอากาศในลักษณะที่กล่าวมานี้ให้กับสื่อมวลชน รวมทั้งหน่วยงานต่าง ๆ ที่ต้องการข้อมูลอากาศเป็นประจำ นอกจากนี้ ถ้าหน่วยงานต่าง ๆ ต้องการข้อมูลที่นอกเหนือไปจากที่ทางกองพยากรณ์อากาศส่งให้เป็นประจำแล้ว สามารถติดต่อขอข้อมูลเพิ่มเติมได้จากทางกองพยากรณ์อากาศ กรมอุตุนิยมวิทยา

2. กองอากาศเกษตร กรมอุตุนิยมวิทยา

กองอากาศเกษตร กรมอุตุนิยมวิทยา เป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่เป็นแหล่งข่าวให้กับสื่อมวลชนในการนำมาผลิตเป็นข่าวพยากรณ์อากาศ โดยรูปแบบที่สื่อมวลชนนำเสนอออกมาจะเป็นข่าวพยากรณ์อากาศเพื่อการเกษตร ซึ่งกองอากาศเกษตร มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการตรวจอากาศเพื่อการเกษตร โดยการนำข้อมูลมาวิเคราะห์และพยากรณ์เพื่อการเกษตร ออกคำเตือนเกี่ยวกับลักษณะลมฟ้าอากาศที่เป็นภัยต่อการเกษตร นอกจากนั้น ยังทำการค้นคว้าเกี่ยวกับอุตุนิยมวิทยากับการเกษตร โดยการให้คำแนะนำและการบริการข้อมูลข้อมูลทางอุตุนิยมวิทยาการเกษตร เพื่อนำไปดำเนินการเกษตรให้ถูกต้องเหมาะสมกับสภาพลมฟ้าอากาศ และดำเนินงานร่วมกับองค์การอุตุนิยมวิทยาโลก และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสาขาอุตุนิยมวิทยาเกษตร

ขั้นตอนการทำงานของกองอากาศเกษตร กรมอุตุนิยมวิทยา

กองอากาศเกษตร กรมอุตุนิยมวิทยา มีขั้นตอนการทำงาน คือ สถานีอากาศเกษตรจำนวน 34 สถานีทั่วประเทศ ซึ่งทำหน้าที่รับผิดชอบการตรวจอากาศเกษตร โดยจะทำการตรวจวัดอากาศ ณ เวลาปัจจุบัน (7.00 น.) ในพื้นที่ที่สถานีอากาศเกษตรตั้งอยู่ โดยสถานีอากาศเกษตรทั่วประเทศจะทำการตรวจวัดอากาศ โดยเริ่มต้น ณ เวลาเดียวกันทั่วประเทศ คือ เวลา 07.00 น. หลังจากนั้นสถานีอากาศเกษตรจะทำการส่งข้อมูลอากาศที่ได้ทำการตรวจวัดแล้ว รวมทั้งข้อมูลเนื้อหาเกี่ยวกับการเกษตรในจังหวัดที่สถานีอากาศเกษตรนั้นตั้งอยู่ เช่น ขณะนั้นที่จังหวัดนั้นๆ ทำการเพาะปลูกพืชชนิดใดบ้าง รวมทั้งการรายงานปริมาณน้ำ แหล่งน้ำธรรมชาติ ปริมาณฝน แหล่งน้ำชลประทาน และอื่นๆ ซึ่งข้อมูลในส่วนนี้เป็นการรายงานโดยการสังเกตด้วยตาเปล่าของผู้ที่ทำการตรวจวัดอากาศของสถานีอากาศเกษตร หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่ทำ

การตรวจวัดอากาศของแต่ละสถานีจะส่งข้อมูลเหล่านั้นมายังกองการสื่อสาร กรมอุตุนิยมวิทยา เพื่อทำการรวบรวมข้อมูลทั้งหมด แล้วส่งต่อมายังกองอากาศเกษตร เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

เจ้าหน้าที่พยากรณ์อากาศในกองอากาศเกษตร มีหน้าที่นำข้อมูลจากกองการสื่อสาร ไปทำการวิเคราะห์ร่วมกับเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของกองพยากรณ์อากาศ เนื่องจากทางกองอากาศเกษตร จำเป็นต้องใช้ข้อมูลในส่วนของกรายงานลักษณะอากาศทั่วไปร่วมกับทางกองพยากรณ์อากาศ เพื่อนำมาวิเคราะห์ในเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะอากาศกับการประกอบกิจกรรมของเกษตรกร โดยทางกองอากาศเกษตรสามารถที่จะรายงานลักษณะอากาศในขณะนั้นแก่เกษตรกร รวมทั้งมีการเตือนภัยและให้คำแนะนำแก่เกษตรกร หากพบวาลสภาพอากาศในขณะนั้นมีความรุนแรงจนอาจส่งผลกระทบต่อชีวิต ทรัพย์สิน รวมทั้งผลผลิตของเกษตรกร

ลักษณะเนื้อหาข่าวอากาศเพื่อการเกษตรที่ส่งให้กับสื่อมวลชน

กองอากาศเกษตร กรมอุตุนิยมวิทยา ได้จัดทำสรุปข่าวอากาศเพื่อการเกษตร เพื่อเผยแพร่ให้กับหน่วยงานต่างๆ ที่มีความต้องการ รวมทั้งสื่อมวลชนประเภทต่างๆ เพื่อนำมาผลิตเป็นข่าวพยากรณ์อากาศเพื่อการเกษตร เช่น ข่าวพยากรณ์อากาศเพื่อการเกษตรของสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 ที่นำเสนอทุกวันอังคารและวันศุกร์ โดยเนื้อหาข่าวอากาศเพื่อการเกษตรที่ทางกองอากาศเกษตรจัดทำนั้น ประกอบด้วย

1. การคาดหมายลักษณะอากาศเพื่อการเกษตรใน 7 วันข้างหน้า ซึ่งในเนื้อหาประกอบไปด้วย การรายงานลักษณะอากาศโดยทั่วไป รวมทั้งอิทธิพลขององค์ประกอบทางอากาศต่างๆ เช่น ความกดอากาศ อุณหภูมิ ความเร็วลม เป็นต้น รวมทั้งการรายงานลักษณะอากาศในแต่ละภูมิภาค

2. การรายงานลักษณะอากาศในช่วง 7 วันที่ผ่านมา เนื้อหาประกอบไปด้วยการรายงานลักษณะอากาศโดยทั่วไปของประเทศไทยใน 1 สัปดาห์ที่ผ่านมา รวมทั้งปริมาณฝน และอุณหภูมิสูงสุดตามภาคต่างๆ ที่วัดได้ในรอบสัปดาห์ที่ผ่านมา ดังตัวอย่างที่แสดงในภาพประกอบที่ 3

ข่าวอากาศเพื่อการเกษตร

Agricultural Weather Information

กองอากาศเกษตร กรมอุตุนิยมวิทยา โทร.3092322 โทรสาร 3030409

ฉบับที่ 25/2541

วันพฤหัสบดีที่ 26 มีนาคม 2541

คำหมายลักษณะอากาศเพื่อการเกษตรใน 7 วันข้างหน้า

ลักษณะอากาศทั่วไปเมื่อเวลา 10.00 น. วันที่ 26 มีนาคม 2541 บริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนปกคลุมด้านตะวันออกของประเทศไทย ประกอบกับมีแนวพัดลมของลมตะวันออกเฉียงใต้กับลมฝ่ายใต้พัดผ่านประเทศไทยตอนบน อนึ่ง ลมฝ่ายตะวันออกเฉียงใต้พัดปกคลุมอ่าวไทยตอนล่างมีกำลังแรงขึ้น

ตั้งแต่วันที่ 26 มีนาคม - 1 เมษายน 2541 คาดว่าบริเวณความกดอากาศสูงจะยังคงปกคลุมด้านตะวันออกของประเทศไทย และแนวลมของลมตะวันออกเฉียงใต้กับลมฝ่ายใต้จะยังคงพัดผ่านประเทศไทยตอนบนในช่วงวันที่ 26-28 มี.ค. ต่อจากนั้นจะมีบริเวณความกดอากาศต่ำเนื่องจากความร้อนปกคลุมประเทศไทยตอนบน ลักษณะดังกล่าวจะทำให้บริเวณประเทศไทยตอนบนมีฝนฟ้าคะนอง และลมกระโชกแรงในบางพื้นที่ ส่วนมากในช่วงวันที่ 26-28 มี.ค. ก็จะมีอากาศร้อนอบอ้าว และมีอากาศร้อนจัดบางพื้นที่ อนึ่ง ลมฝ่ายตะวันออกเฉียงใต้พัดปกคลุมอ่าวไทยตอนล่างจะยังคงมีกำลังค่อนข้างแรงในช่วงวันที่ 26-28 มี.ค. ทำให้บริเวณดังกล่าวมีคลื่นปานกลางเกิดขึ้นได้ ผลกระทบตามภาคต่างๆ มีดังนี้

- ภาคเหนือ - มีอากาศร้อน และอากาศร้อนจัดบางพื้นที่ในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลาง สภาพอากาศร้อนและแห้งแล้ง เกษตรกรควรดูแลรักษาต้นพืชอย่างเพียงพอ โดยเฉพาะไม้ผลที่กำลังเติบโตทางผล เช่น ลิ้นจี่ มะม่วง เงาะ ทุเรียน และมังคุด เป็นต้น และเนื่องจากบริเวณประเทศไทยตอนบนไม่มีฝนตกติดต่อกันเป็นเวลานาน ทำให้สภาวะความแห้งแล้งทวีความรุนแรงขึ้น โดยเฉพาะในเดือน เมษายนอุณหภูมิมีภาคต่างๆ จะสูงขึ้นอีก หลายจังหวัดจะมีอากาศร้อนจัดและขาดแคลนน้ำในการอุปโภค บริโภค และการเกษตรมากขึ้น ฉะนั้นประชาชนและเกษตรกรควรใช้น้ำอย่างประหยัด เพื่อจะได้มีน้ำไว้ใช้ตลอดช่วงฤดูแล้ง
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ - บริเวณประเทศไทยตอนบนจะมีฝนฟ้าคะนอง และลมกระโชกแรงในบางพื้นที่ ส่วนมากในช่วงวันที่ 26-28 มี.ค. เกษตรกรควรระมัดระวังอันตรายและป้องกันความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นกับทรัพย์สิน และพืชผลทางการเกษตรด้วย
- ภาคใต้ - อากาศร้อน และจะมีฝนเล็กน้อยบางพื้นที่ ประกอบกับในระยะที่ฟ้ามีมากภาคใต้มีฝนตกน้อยมาก ทำให้เกิดสภาวะแห้งแล้งหลายพื้นที่ ทำให้มีการระบาดของเพลี้ยชนิดต่างๆ เช่น เพลี้ยแป้งในกาแฟ เพลี้ยกระโดด และเพลี้ยหอยในทุเรียน ฉะนั้นหากเกษตรกรพบการระบาดของศัตรูพืชดังกล่าวควรรีบกำจัดเสีย
- อนึ่ง ในระยะวันที่ 26-28 มี.ค. คลื่นลมบริเวณอ่าวไทยตอนล่างจะมีกำลังแรงขึ้น ชาวเรือและชาวประมงควรเดินเรือด้วยความระมัดระวัง

รายงานลักษณะอากาศใน 7 วันที่ผ่านมา

ระหว่างวันที่ 19-25 มีนาคม 2541 หย่อมความกดอากาศต่ำเนื่องจากความร้อนปกคลุมประเทศไทยตอนบนเกือบตลอดช่วง ทำให้มีอากาศร้อนอบอ้าวโดยทั่วไปในบริเวณดังกล่าว อนึ่งในระยะครึ่งหลังของช่วงบริเวณความกดอากาศสูงกำลังปานกลางถึงค่อนข้างแรงปกคลุมทะเลจีนใต้ ประเทศเวียดนาม และตอนบนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ประกอบกับลมฝ่ายใต้พัดผ่านตอนบนของประเทศไทย ลักษณะเช่นนี้ทำให้ประเทศไทยมีฝนฟ้าคะนองและลมกระโชกแรงบางพื้นที่ในระยะดังกล่าว ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนืออากาศร้อนกับมีฟ้าหลัวในตอนกลางวัน โดยมีอากาศร้อนจัดและอุณหภูมิสูงสุดสูงกว่าค่าสถิติเดิมใน (พิกัดด้านหลัง)

หลายพื้นที่ โดยเฉพาะในระยะครึ่งแรกของช่วง ส่วนในระยะปลายช่วงมีฝนฟ้าคะนองและลมกระโชกแรงบางพื้นที่ โดยเฉพาะในวันที่ 25 มี.ค. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีฝนหนักบางพื้นที่ ภาคกลางอากาศร้อนกับมีฟ้าหลัวในตอนกลางวัน และมีอากาศร้อนจัดบางพื้นที่ทางตอนบนของภาค โดยในวันที่ 24 มี.ค. มีฝนเล็กน้อยบางพื้นที่ ภาคตะวันออกอากาศร้อนกับมีฟ้าหลัวในตอนกลางวัน และมีอากาศร้อนจัดบางพื้นที่ทางตอนบนของภาค ในวันที่ 19 มี.ค. โดยมีอุณหภูมิสูงสุดสูงกว่าค่าสถิติเดิมของเดือนเดียวกัน และมีฝนเล็กน้อยที่ อ.คลองใหญ่ จ.ตราด ในระยะปลายช่วง ภาคใต้ฝั่งตะวันออกอากาศร้อนบางพื้นที่ และในระยะครึ่งหลังของช่วงมีฝนกับมีฝนหนักบางพื้นที่ส่วนมากทางตอนล่างของภาค ภาคใต้ฝั่งตะวันตกอากาศร้อนโดยทั่วไป และมีฝนเล็กน้อยถึงปานกลางบางพื้นที่ในวันที่ 25 มี.ค.

ช่วงที่ผ่านมารีเวจจังหวัดหนองคาย อุตรธานี และสงขลามีฝนตกหนัก สำหรับปริมาณฝนมากที่สุด มีดังนี้

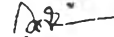
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	68.9 มม. ที่ อ.กุมภวาปี จ.อุตรธานี	เมื่อวันที่ 25 มี.ค.
ภาคใต้	36.4 มม. ที่ อ.ระเ็ด จ.สงขลา	เมื่อวันที่ 25 มี.ค.

ส่วนภาคอื่น ๆ และกรุงเทพมหานครไม่มีรายงานฝนตกหนัก

สำหรับอุณหภูมิสูงสุดตามภาคต่างๆ และกรุงเทพมหานคร มีดังนี้

ภาคเหนือ	41.8 °ซ. ที่ อ.เมือง จ.ลำปาง	เมื่อวันที่ 22 มี.ค.
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	42.0 °ซ. ที่ อ.เมือง จ.มุกดาหาร	เมื่อวันที่ 20 มี.ค.
ภาคกลาง	41.8 °ซ. ที่ อ.เมือง จ.กาญจนบุรี	เมื่อวันที่ 19 มี.ค.
ภาคตะวันออก	40.4 °ซ. ที่ อ.กบินทร์บุรี จ.ปราจีนบุรี	เมื่อวันที่ 19 มี.ค.
ภาคใต้	39.8 °ซ. ที่ สถานีอากาศเกษตรหนองพลับ อ.หัวหิน จ.ประจวบคีรีขันธ์	เมื่อวันที่ 19 มี.ค.
กรุงเทพมหานคร	37.3 °ซ. ที่ ท่าอากาศยานกรุงเทพ เขตดอนเมือง	เมื่อวันที่ 22 มี.ค.

สำเนาถูกต้อง

นักอุตุนิยมวิทยา 3

หมายเหตุ อากาศร้อน อุณหภูมิระหว่าง 35-39.9 °ซ.
อากาศร้อนจัด อุณหภูมิ 40 °ซ. ขึ้นไป

ภาพประกอบที่ 3 ตัวอย่างข่าวอากาศเพื่อการเกษตร ที่ทางกองอากาศเกษตร กรมอุตุนิยมวิทยาจัดทำขึ้นเพื่อส่งให้กับสื่อมวลชนและหน่วยงานต่างๆ

กองอากาศเกษตร กรมอุตุนิยมวิทยา จะจัดทำสรุปลักษณะอากาศเพื่อการเกษตรเพื่อเผยแพร่ให้หน่วยงานต่างๆรวมทั้งสื่อมวลชน ทุกวันจันทร์และวันพฤหัสบดีของแต่ละสัปดาห์ ซึ่งเนื้อหาในรายงานอากาศเพื่อการเกษตรเป็นการคาดหมายลักษณะอากาศล่วงหน้า 7 วันของวันที่ทำการรายงานลักษณะอากาศ

ช่องทางเผยแพร่ข้อมูลลักษณะอากาศของกรมอุตุนิยมวิทยา

การกระจายรายงานอากาศ เป็นการแจ้งข้อมูลข่าวสารที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะอากาศไปสู่ประชาชนหรือหน่วยงานต่างๆ ที่มีความต้องการ ซึ่งถือว่าการกระจายรายงานอากาศนั้นเป็น

การสื่อสารอุตุนิยมวิทยาขั้นสุดท้าย โดยมีวิธีการในการกระจายรายงานอากาศ มีทั้งสิ้น 10 รูปแบบดังนี้

1. การกระจายรายงานอากาศโดยการส่งรายงานรายงานข้อมูลลักษณะอากาศที่ได้จากการสรุปผลในแต่ละวันให้กับสื่อมวลชนรวมทั้งหน่วยงานต่างๆทั้งหน่วยงานของรัฐบาลและหน่วยงานของเอกชนที่มีความต้องการข้อมูลโดยทางโทรสาร (FAX) ซึ่งรูปแบบในการส่งข่าวอากาศให้กับหน่วยงานต่างๆ แบ่งเป็น 2 รูปแบบ คือ

- ทางกองพยากรณ์อากาศ จะทำการส่งข้อมูลอากาศให้กับหน่วยงานต่างๆที่เป็นสมาชิกหรือมีการติดต่อกับทางกองพยากรณ์อากาศเป็นประจำ เป็นประจำทุกวัน วันละ 3 ครั้ง

- ทางกองพยากรณ์อากาศจะทำการส่งข้อมูลอากาศให้หน่วยงานอื่นๆที่ต้องการ ก็ต่อเมื่อหน่วยงานนั้น ติดต่อกับทางกองพยากรณ์อากาศ เท่านั้น

2. การกระจายข่าวอากาศโดยการรายงานสภาพอากาศและการพยากรณ์อากาศทางโทรศัพท์ตลอด 24 ชม. ซึ่งเป็นการบริการของศูนย์บริการข่าวอากาศ โดยผู้ที่สนใจสามารถโทรศัพท์สอบถามได้ที่หมายเลข 182 , 399-4012 และ 399-4013

3. การกระจายข่าวอากาศโดยการรายงานสภาพอากาศ การพยากรณ์อากาศ และเผยแพร่ข่าวสารต่างๆ ของกรมอุตุนิยมวิทยาทางสถานีวิทยุกระจายเสียงกรมอุตุนิยมวิทยา ระบบ AM จำนวน 1 สถานี ความถี่ 1287 กิโลเฮิร์ต และ ระบบ FM จำนวน 5 สถานี ได้แก่ สถานีวิทยุกรมอุตุนิยมวิทยา ชุมพร ความถี่ 94.25 เมกกะเฮิร์ต สถานีวิทยุกรมอุตุนิยมวิทยา นครราชสีมา ความถี่ 94.25 เมกกะเฮิร์ต สถานีวิทยุกรมอุตุนิยมวิทยา พิษณุโลก ความถี่ 104.25 เมกกะเฮิร์ต สถานีวิทยุกรมอุตุนิยมวิทยา ภูเก็ต ความถี่ 107.25 เมกกะเฮิร์ต สถานีวิทยุกรมอุตุนิยมวิทยา ระยอง ความถี่ 105.25 เมกกะเฮิร์ต

4. การกระจายข่าวอากาศโดยการรายงานลักษณะอากาศหรือออกคำเตือนลักษณะอากาศร้าย ทางเครือข่ายวิทยุติดตามตัว

5.กระจายข่าวอากาศให้เครื่องบินพาณิชย์ (vol met broadcast) ด้วยระบบวิทยุคลื่นสั้นความถี่ 11,387 6,676 และ 2,965 KHz

6.กระจายข่าวอากาศให้เรือประมงและเรือเดินทะเล (Shipping Broadcast) ด้วยระบบวิทยุคลื่นสั้น ความถี่ 6,765 กิโลเฮิร์ต

7. กระจายข่าวอากาศด้วยระบบวิทยุโทรพิมพ์ (Radio Teletype Broadcast) ที่ความถี่ 17,520 กิโลเฮิร์ต 10,298 กิโลเฮิร์ต และ 10,169 กิโลเฮิร์ต

8. การกระจายข่าวอากาศระบบวิทยุโทรสำเนา (Facsimile Broadcast) ความถี่ 17,520 และ 7,395 กิโลเฮิร์ต

9.กระจายข่าวอากาศระบบสัญญาณมอร์ส (Morse Code) ความถี่ 7,955 กิโลเฮิร์ต

10.การบริการข่าวสารข้อมูลอุตุนิยมวิทยาแก่ประชาชนและหน่วยงานต่างๆ ผ่านระบบคอมพิวเตอร์โดยผู้ที่ต้องการข่าวสารเกี่ยวกับลักษณะอากาศสามารถใช้คอมพิวเตอร์ส่วนตัว เพื่อค้นหาข้อมูลที่ต้องการทราบได้จากบริการข้อมูลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นบริการหนึ่งจากระบบคอมพิวเตอร์ของกรมอุตุนิยมวิทยา

จะเห็นได้ว่าช่องทางการเผยแพร่ข่าวอากาศของกรมอุตุนิยมวิทยามีด้วยกันหลายช่องทาง ดังนั้นประชาชนโดยทั่วไป รวมทั้งหน่วยงานต่างๆที่ต้องการทราบหรือติดตามการเคลื่อนไหวของลักษณะอากาศ จึงสามารถที่จะสอบถามหรือค้นหาข้อมูลต่างๆได้ตลอดเวลา เพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อกิจการงาน หรือการประกอบอาชีพ ซึ่งการรับรู้ลักษณะอากาศจะช่วยให้ประชาชนหรือหน่วยงานต่างๆ สามารถที่จะวางแผนการทำงานให้เกิดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เช่น ในเรื่องของการเดินเรือ การประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นต้น

กระบวนการผลิตข่าวพยากรณ์อากาศของสื่อมวลชน

ในส่วนของกระบวนการผลิตข่าวพยากรณ์อากาศของสื่อมวลชน ได้แบ่งการศึกษาออกตามขั้นตอนของการผลิตข่าวพยากรณ์ของสื่อมวลชนแต่ละสื่อ ดังนี้

1. สื่อสิ่งพิมพ์
2. สื่อวิทยุกระจายเสียง
3. สื่อวิทยุโทรทัศน์

ทั้งนี้ เพื่อนำมาวิเคราะห์และเปรียบเทียบให้เห็นความเหมือน หรือความแตกต่างของวิธีการผลิตข่าวพยากรณ์อากาศของแต่ละสื่อมวลชน

สื่อสิ่งพิมพ์

ขั้นตอนการผลิตข่าวพยากรณ์อากาศของสื่อสิ่งพิมพ์

สื่อสิ่งพิมพ์จำพวกหนังสือพิมพ์นั้น มีขั้นตอนการผลิตที่คล้ายคลึงกัน โดยขั้นตอนหลักคือการนำเหตุการณ์หรือประเด็นที่เกิดขึ้น โดยมีผู้สื่อข่าวหรือนักเขียนทำหน้าที่รวบรวมเหตุการณ์หรือประเด็นเหล่านั้นมานำเสนอ หรือในบางครั้งผู้สื่อข่าวหรือนักเขียนอาจจะออกไปสำรวจสภาพการณ์ โดยที่เหตุการณ์นั้นอาจจะยังไม่ได้เกิดขึ้น หรือในบางครั้งก็ได้รับข้อมูลจาก “แหล่งข่าว” ซึ่งทำการส่งข้อมูลมายังสำนักพิมพ์เอง หลังจากนั้นกองบรรณาธิการจะทำการตรวจแก้ต้นฉบับและพิจารณาเลือกสรรเรื่องราวเหล่านั้นลงตีพิมพ์ ส่วนในกระบวนการพิมพ์ จะมีการจัดตกแต่งต้นฉบับพิมพ์ก่อนเข้าสู่ระบบการพิมพ์ และในขั้นตอนสุดท้ายก็คือการจัดการจำหน่ายหนังสือพิมพ์ที่ได้ทำการผลิตแล้วสู่ผู้อ่าน ซึ่งถือเป็นขั้นตอนการเผยแพร่ออกไปสู่กลุ่มผู้อ่านที่มีอยู่ทั่วประเทศ

สื่อสิ่งพิมพ์ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งประกอบด้วย หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน หนังสือพิมพ์สยามรัฐ หนังสือพิมพ์บ้านเมือง และหนังสือพิมพ์ข่าวสด ซึ่งเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีการนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศเป็นประจำ จากการศึกษพบว่า หนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับมีขั้นตอนการผลิตข่าวพยากรณ์อากาศซึ่งเป็นขั้นตอนหลักๆเหมือนกัน คือ

1.รับข้อมูลจาก “แหล่งข่าว” หนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับจะเริ่มต้นขั้นตอนการผลิตข่าวพยากรณ์อากาศขั้นตอนแรก คือ การได้รับข้อมูลจากแหล่งข่าว ได้แก่ กองพยากรณ์อากาศกรมอุตุนิยมวิทยา โดยทางกองพยากรณ์อากาศจะส่งข้อมูลมาให้กับทางฝ่ายข่าวของหนังสือพิมพ์แต่ละชื่อฉบับเป็นประจำ คุณศิริพร คະຕິกุล เลขากองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์บ้านเมืองกล่าววว่า

“ในส่วนของข้อมูลอากาศ ทางกรมอุตุนิยมวิทยา จะทำการส่งข้อมูลให้กับทางฝ่ายข่าวของทางสำนักพิมพ์เป็นประจำทุกวันทางโทรสาร (Fax) ซึ่งข้อมูลจะมีรายงานลักษณะอากาศทั่วไป รวมทั้งอุณหภูมิภายในประเทศ ซึ่งข้อมูลในส่วนนี้ทางกรมอุตุนิยมวิทยาจะส่งให้เป็นประจำ แต่ในส่วนของอุณหภูมิต่างประเทศ ทางฝ่ายข่าวจะโทรศัพท์ไปขอทางกรมอุตุฯ แล้วทางนั้นจะส่งมาให้” (ศิริพร คະຕິกุล, สัมภาษณ์ 18 มี.ค.2542)

2.ขั้นตอนในการคัดเลือกและ เรียบเรียงข้อมูล ขั้นตอนต่อมาภายหลังจากที่ฝ่ายข่าวของหนังสือพิมพ์แต่ละชื่อฉบับได้รับข้อมูลอากาศจากกรมอุตุนิยมวิทยาแล้ว ก็จะมาถึงขั้นตอนของการคัดเลือกข้อมูล รวมทั้งการเรียบเรียงข้อมูลขึ้นมาใหม่ เพื่อที่จะนำไปเสนอในพื้นที่หน้าหนังสือพิมพ์ที่ได้มีการกำหนดไว้ ซึ่งผู้ที่ทำการคัดเลือกข้อมูลนั้นขึ้นอยู่กับผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในหนังสือพิมพ์แต่ละชื่อฉบับเช่น หนังสือพิมพ์สยามรัฐ ผู้ที่ทำการคัดเลือกข้อมูล คือผู้ช่วยหัวหน้ากองผลิตข่าว ส่วนหนังสือพิมพ์มติชนรายวัน ข่าวสดและบ้านเมือง ผู้ที่ทำการคัดเลือกข้อมูลคือ เจ้าหน้าที่คอมพิวเตอร์ที่ทำหน้าที่เรียงพิมพ์ของหนังสือพิมพ์แต่ละชื่อฉบับ

จะเห็นได้ว่า หนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ชื่อฉบับไม่มีผู้ที่รับผิดชอบในเรื่องของข่าวอากาศโดยเฉพาะ ดังนั้นผู้ที่ทำการคัดเลือกข้อมูลจึงเป็นเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนสัมพันธ์กับกระบวนการผลิตหนังสือพิมพ์คือเจ้าหน้าที่เรียงพิมพ์ ยกเว้น หนังสือพิมพ์สยามรัฐที่มีผู้ที่รับผิดชอบในส่วนของข่าวพยากรณ์อากาศ นั้นแสดงให้เห็นว่าหนังสือพิมพ์สยามรัฐให้ความสำคัญกับการรายงานลักษณะอากาศ ซึ่งจะส่งผลให้รูปแบบการนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศมีความแตกต่างกับหนังสือพิมพ์ฉบับอื่นๆ คือ มีการนำเสนอในลักษณะของภาพสี และการใช้ภาพประกอบรวมทั้งมีการใส่สัญลักษณ์ทางอากาศต่างๆ เช่นภาพสายฟ้า ภาพเมฆฝน ภาพพรม เป็นต้นเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจง่ายและเป็นการดึงดูดความสนใจอีกด้วย

เนื่องจากหนังสือพิมพ์แต่ละชื่อฉบับนั้นมีรูปแบบของข่าวพยากรณ์อากาศที่นำเสนอผ่านทางหน้าหนังสือพิมพ์ที่คล้ายคลึงกันในแต่ละวัน ดังนั้นผู้ที่ทำการคัดเลือกข้อมูลจึงมีเกณฑ์ในการเลือกใช้ข้อมูลอยู่ในใจของผู้ที่ทำการคัดเลือกอยู่แล้ว ตามรูปแบบที่ถูกกำหนดขึ้นเพื่อให้เหมาะสมในแต่ละวันของการนำเสนอ ดังนั้น ผู้ที่ทำการคัดเลือกข้อมูลจึงไม่ใช่ผู้ปิดเปิดประตูสารที่แท้จริง เนื่องจากผู้ปิดเปิดประตูสารนั้นเป็นผู้ที่จะต้องทำการพิจารณาเหตุการณ์ต่างๆที่เข้ามา ว่าเหตุการณ์ใดควรที่จะนำเสนอและเหตุการณ์ใดควรที่จะตัดทิ้ง ซึ่งผู้ที่ทำการคัดเลือกเนื้อหา ลักษณะอากาศเพื่อนำเสนอในหนังสือพิมพ์แต่ละชื่อฉบับนั้นไม่จำเป็นที่จะต้องพิจารณาเช่นนั้น เนื่องจากวาระรูปแบบที่นำเสนอในแต่ละวัน กำหนดให้ผู้ที่ทำการคัดเลือกข้อมูลทราบว่าต้องใช้อะไรข้อมูลใดเพื่อนำเสนอบ้าง

คุณเชาวลิต ศรีประดู ผู้ช่วยหัวหน้ากองผลิตข่าว หนังสือพิมพ์สยามรัฐ กล่าวว่า

“หลังจากที่ได้รับข้อมูลจากกรมอุตุนิยมวิทยา ซึ่งเป็นข้อมูลลักษณะอากาศมากมาย ก็จะมาทำการ rewrite ข้อมูลใหม่ โดยจะคัดเลือกข้อมูลที่สำคัญเพื่อให้พอดีกับพื้นที่ที่เราจำกัดไว้” (เชาวลิต ศรีประดู, สัมภาษณ์ 18 มี.ค. 42)

เจ้าหน้าที่กองบรรณาธิการ น.ส.พ. มติชนกล่าวว่า

“เมื่อได้รับข้อมูลจากทางกรมอุตุนิยมวิทยา แล้วทางเจ้าหน้าที่ก็จะมาพิจารณาว่าเนื้อที่ที่จะตีพิมพ์รายงานอากาศมีประมาณเท่าใด ซึ่งจะไม่เท่ากันในแต่ละวันหลังจากนั้นก็เอาข้อมูลที่มีอยู่มาใส่ แต่ถ้าเนื้อที่ที่กำหนดไว้ยังเหลือก็จะเอาข้อมูลอากาศต่างประเทศมาใส่” (เจ้าหน้าที่กองบรรณาธิการ น.ส.พ. มติชน, สัมภาษณ์ 18 มี.ค. 42)

3. ขั้นตอนการนำเสนอข้อมูล หนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับนั้นมีการนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศที่แตกต่างกันทั้งในส่วนของจำนวนพื้นที่ที่ทำการเสนอและหน้าหนังสือพิมพ์ที่ทำการเสนอ โดยในหนังสือพิมพ์สยามรัฐ จะนำเสนอในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ส่วนที่สอง โดยจะมีพื้นที่ที่นำเสนอเท่ากันทุกวัน ส่วนหนังสือพิมพ์มติชนรายวันนั้น หน้าที่นำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศและจำนวนพื้นที่ที่นำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศจะไม่คงที่ในแต่ละวัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพื้นที่ที่จะนำเสนอในแต่ละวัน ว่ามีพื้นที่ที่เหลือเท่าใด โดยหนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ชื่อฉบับจะมีรูปแบบการนำเสนอเป็น

ภาพประกอบกับรายงานลักษณะอากาศ ซึ่งในกระบวนการผลิตจะมีเจ้าหน้าที่ graphic ทำหน้าที่ในการจัดทำภาพประกอบรวมทั้งสัญลักษณ์ต่างๆที่ปรากฏในข่าวพยากรณ์อากาศ สัญลักษณ์ที่นำมาใช้นี้จะสื่อความหมายถึงลักษณะอากาศ เช่น ภาพลม หมายถึง มีฝนตก หรือ ภาพสายฟ้า หมายถึง อาจมีฝนฟ้าคะนอง เป็นต้น ส่วนในหนังสือพิมพ์บ้านเมืองนั้นจะนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศที่หน้าสุดท้ายของฉบับและมีพื้นที่ในการนำเสนอเท่ากันทุกวัน และหนังสือพิมพ์ข่าวสดที่มีการนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศที่หน้าที่ไม่คงที่รวมทั้งพื้นที่ที่นำเสนอก็ไม่เท่ากันในแต่ละวันด้วย ซึ่งหนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ชื่อฉบับนั้นมีรูปแบบการนำเสนอรายงานอากาศเฉพาะส่วนที่เป็นข้อมูลเท่านั้น ไม่มีภาพกราฟฟิกมาประกอบแต่อย่างใด

ปัจจัยในเรื่องของหน้าที่นำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศรวมทั้งจำนวนพื้นที่ที่นำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศนั้นสามารถนำมาพิจารณาได้ถึงการให้ความสำคัญกับข่าวพยากรณ์อากาศของสื่อมวลชนได้ กล่าวคือ หนังสือพิมพ์สยามรัฐและหนังสือพิมพ์บ้านเมืองนั้น มีจำนวนพื้นที่ที่นำเสนอและหน้าที่นำเสนอเหมือนกันในทุกๆวัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า หนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ชื่อฉบับนั้น ให้ความสำคัญกับข่าวพยากรณ์อากาศโดยกำหนดตำแหน่งที่นำเสนอรวมทั้งจำนวนพื้นที่ที่นำเสนอไว้อย่างชัดเจน ซึ่งต่างจากหนังสือพิมพ์อีก 2 ชื่อฉบับที่ไม่มีการกำหนดตำแหน่งหน้ารวมทั้งจำนวนพื้นที่ที่นำเสนอไว้อย่างชัดเจน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่า พื้นที่ที่เหลือจากการนำเสนอข่าวอื่นๆแล้ว มีพื้นที่เหลือเป็นจำนวนมากน้อยเท่าใด จึงพิจารณาเนื้อหาข่าวพยากรณ์อากาศมานำเสนอในพื้นที่นั้นๆซึ่งเท่ากับว่า สื่อหนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ชื่อฉบับให้ความสำคัญกับข่าวพยากรณ์อากาศน้อยกว่าข่าวอื่นๆ

จะเห็นได้ว่ากระบวนการผลิตข่าวพยากรณ์อากาศของหนังสือพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับมีขั้นตอนการผลิตที่เหมือนกัน คือ เริ่มจากแหล่งข่าวที่จะทำการส่งข้อมูลลักษณะอากาศมาให้กับทางฝ่ายข่าวของหนังสือพิมพ์แต่ละชื่อฉบับ หลังจากนั้นผู้ที่มีหน้าที่ในการนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศจะเป็นผู้ที่ทำการคัดเลือกข้อมูลเพื่อให้เหมาะสมกับพื้นที่ที่จะนำเสนอ รวมทั้งเพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับรูปแบบการนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศด้วย ไม่ว่าจะเป็นการนำเสนอในรูปแบบภาพประกอบหรือนำเสนอในลักษณะของการบรรยายรายงานอากาศเพียงอย่างเดียว

สื่อวิทยุกระจายเสียง

ขั้นตอนการผลิตข่าวพยากรณ์อากาศของสื่อวิทยุกระจายเสียง

กระบวนการผลิตข่าวพยากรณ์อากาศของสื่อวิทยุกระจายเสียง ซึ่งในที่นี้หมายถึง ข่าวพยากรณ์อากาศที่ถ่ายทอดผ่านทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ซึ่งข่าวพยากรณ์อากาศเป็นช่วงหนึ่งของข่าวในช่วงของข่าวภาคปกติคือ ข่าวภาคเช้าเวลา 07.00 - 07.30 น. , ข่าวภาคเที่ยง 12.30 - 13.00 น และข่าวภาคค่ำ เวลา 19.00 - 19.30 น. ขั้นตอนในการผลิตข่าวพยากรณ์อากาศของสื่อวิทยุกระจายเสียงนั้น มีขั้นตอนการผลิตหลักที่ไม่แตกต่างจากสื่อสิ่งพิมพ์ก็คือ ขั้นตอนแรกเริ่มต้นจากการรับข้อมูลจากแหล่งข่าว ซึ่งทางกองพยากรณ์อากาศ กรมอุตุนิยมวิทยา จะทำการส่งข้อมูลลักษณะอากาศซึ่งเป็นข้อมูลอากาศเวลา 04.00 น. , 10.00 น. และ 16.00 น. เพื่อให้ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ทำการถ่ายทอดออกอากาศ ในช่วงของข่าวภาคเช้า ข่าวภาคเที่ยง และข่าวภาคค่ำ ตามลำดับ

เมื่อมาถึงขั้นตอนของการเรียบเรียงข้อมูลที่จะนำเสนอโดยการอ่านออกอากาศ พบว่าการเรียบเรียงข้อมูลลักษณะอากาศเพื่อนำเสนอนั้นมีส่วนสัมพันธ์กับรูปแบบที่นำเสนอเป็นประจำ กล่าวคือ ข่าวพยากรณ์อากาศที่นำเสนอผ่านทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จะมีรูปแบบที่แน่นอนตายตัว ดังนั้น การเรียบเรียงข้อมูลที่จะนำเสนอ จึงเรียงลำดับตามเนื้อหาที่นำเสนอเป็นประจำของข่าวพยากรณ์อากาศที่นำเสนอทางสื่อวิทยุกระจายเสียง

เจ้าหน้าที่ฝ่ายข่าว สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กล่าวว่า

“เมื่อฝ่ายข่าวในประเทศได้รับข้อมูลอากาศจากทางกรมอุตุนิยมวิทยา แล้ว จะนำข้อมูลมา rewrite อีกครั้งหนึ่งตามรูปแบบที่นำเสนอเป็นประจำ โดยผู้ประกาศข่าวจะทราบดีว่า จะต้องนำเสนออะไรก่อน - หลัง” (เจ้าหน้าที่ฝ่ายข่าว สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย , สัมภาษณ์ 10 มี.ค. 2542)

ส่วนในขั้นตอนสุดท้ายคือขั้นตอนของการนำเสนอและเผยแพร่ข้อมูลนั้น หลังจากที่เจ้าหน้าที่ที่มีการคัดเลือกข้อมูลแล้ว ก็จะนำมาเสนอโดยการอ่านออกอากาศ ถ่ายทอดผ่านทางวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ตามเวลาของการถ่ายทอดข่าวภาคปกติของทางสถานี

กระบวนการผลิตข่าวพยากรณ์อากาศของสื่อวิทยุกระจายเสียง โดยเฉพาะข่าวที่ถ่ายทอดผ่านทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยนั้น มีขั้นตอนการผลิตที่แน่นอน ไม่มีการเปลี่ยนแปลง ไม่ว่าจะเป็นข่าวพยากรณ์อากาศที่นำเสนอในช่วงเวลาใดก็ตาม ส่วนข่าวพยากรณ์ที่นำเสนอทางสถานีวิทยุของสถานีตรวจอากาศในแต่ละจังหวัดนั้น นอกจากจะมีรายงานอากาศจากการถ่ายทอดข่าวจากสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยแล้ว ยังมีการรายงานในรูปแบบข่าวพยากรณ์อากาศต้นชั่วโมงด้วย

สื่อวิทยุโทรทัศน์

ขั้นตอนการผลิตข่าวพยากรณ์อากาศของสื่อวิทยุโทรทัศน์

สื่อวิทยุโทรทัศน์ มีขั้นตอนการผลิตหลักของข่าวพยากรณ์อากาศเหมือนกับสื่ออื่นๆ แต่จะมีความแตกต่างกันในส่วนของรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนของการผลิต เนื่องจากคุณลักษณะของสื่อวิทยุโทรทัศน์ เป็นสื่อที่ผู้ชมสามารถรับรู้ด้วยการมองเห็นภาพและได้ยินเสียง ดังนั้น ข่าวพยากรณ์อากาศที่นำเสนอผ่านสื่อโทรทัศน์นั้น การนำเสนอโดยการนำภาพกราฟฟิกมาประกอบการรายงาน ซึ่งช่วยให้ผู้ชมสามารถเข้าใจและรับรู้ข่าวพยากรณ์อากาศได้ง่ายกว่าข่าวพยากรณ์อากาศที่นำเสนอผ่านสื่ออื่น ๆ นอกจากนั้น การใช้ภาพกราฟฟิกประกอบการรายงานอากาศนั้น ทำให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกไม่น่าเบื่อ ซึ่งขั้นตอนของการผลิตข่าวพยากรณ์อากาศของสถานีวิทยุโทรทัศน์ มีขั้นตอน ดังนี้

1.รับข้อมูลจาก “แหล่งข่าว”. กระบวนการผลิตข่าวพยากรณ์อากาศของสื่อวิทยุโทรทัศน์ เริ่มต้นจาก “แหล่งข่าว” คือกรมอุตุนิยมวิทยา จะทำการส่งข้อมูลอากาศมาให้กับสถานีวิทยุโทรทัศน์แต่ละสถานี ได้แก่ สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 , สถานีวิทยุโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 5 , สถานีวิทยุโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 , สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9 อ.ส.ม.ท. , สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยของ 11 กรมประชาสัมพันธ์เป็นประจำวันละ 3 -ครั้ง ได้แก่ ข้อมูลอากาศเวลา 04.00 น. ,10.00น. และ16.00 น. ซึ่งทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แต่ละแห่งจะได้รับข้อมูล

เวลาประมาณ 05.00น. , 11.00น. และ17.00น. ตามลำดับ ยกเว้นสถานีโทรทัศน์ ITV เท่านั้นที่ทางกรมอุตุนิยมวิทยาจะส่งข้อมูลลักษณะอากาศให้กับสถานีเพียง 2 เวลาเท่านั้น และทางกรมอุตุนิยมวิทยาจะส่งข้อมูลลักษณะอากาศให้ก็ต่อเมื่อ ทางสถานีโทรทัศน์จะโทรศัพท์เข้าไปยังกองพยากรณ์อากาศ เพื่อขอข้อมูลเท่านั้น

คุณชิตพันธ์ วงษ์ไทย เจ้าหน้าที่ฝ่ายข่าวพยากรณ์อากาศ สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 กล่าววว่า

“กรมอุตุนิยมวิทยาจะส่งข้อมูลให้กับสถานีโทรทัศน์ช่อง 5 ทั้งหมด 3 รอบ คือ รอบแรกประมาณตี 5 แต่ที่ข้อมูลเขียนว่า ตี 4 หลังจากนั้นทางเจ้าหน้าที่ของกองพยากรณ์อากาศ จะประชุมกันเสร็จประมาณ 10 โมงเช้า แล้วข้อมูลจะมาถึงเราประมาณ 11 โมงเช้า ...แล้วช่วงเย็นจะส่งมาให้เราอีกรอบหนึ่ง เขาจะประมวลข้อมูลเสร็จประมาณ 4 โมงเย็น แล้วจะ fax มาประมาณ 5 โมงเย็น เพื่อออกอากาศข่าวภาคค่ำ” (ชิตพันธ์ วงษ์ไทย , สัมภาษณ์ 9 ก.พ. 2542)

คุณเอกปวีร์ เลาสุขศรี เจ้าหน้าที่ฝ่ายข่าว สถานีโทรทัศน์ ITV กล่าววว่า

“ทาง ITV จะขอข้อมูลตอนเที่ยงซึ่งจะได้รับข้อมูลลักษณะอากาศช่วง 10 โมงเช้า ในส่วนของข่าวภาคค่ำ ทางเราจะขอข้อมูลตอน 5 โมงเย็น ซึ่งจะเป็นข้อมูลอากาศตอน 4 โมงเย็น มาเพื่อรายงานตอนข่าวภาคค่ำ...แล้วแต่ว่าทางเราโทรไปขอช่วงไหน ทางกรมอุตุนิยมวิทยาก็จะส่งข้อมูลมาให้” (เอกปวีร์ เลาสุขศรี , สัมภาษณ์ 16 ก.พ.2542)

2. การคัดเลือกและเรียบเรียงข้อมูล เมื่อทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แต่ละสถานีได้รับข้อมูลจากแหล่งข่าวแล้ว ขั้นตอนต่อมาคือขั้นตอนของการคัดเลือกและเรียบเรียงข้อมูล เนื่องจากข้อมูลที่ทางกรมอุตุนิยมวิทยาส่งมาให้กับแต่ละสถานีมีมากมาย ดังนั้นจึงต้องมีการคัดเลือกข้อมูลที่จะนำมาเสนอในข่าวพยากรณ์อากาศ ซึ่งแต่ละสถานีจะมีบุคคลที่ทำหน้าที่ในส่วนของการคัดเลือกข้อมูลที่จะนำมาเสนอแตกต่างกันแต่ละสถานี

คุณอรรถการ พิมพวงษ์ บรรณาธิการข่าวสังคมสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 กล่าวว่า

“เนื่องจากทางสถานีไม่มีฝ่ายข่าวพยากรณ์อากาศโดยเฉพาะ ดังนั้นผู้ที่คัดเลือกข้อมูลจะเป็นเจ้าหน้าที่ที่กราฟฟิกของทางสถานี ที่ทำหน้าที่ทำโต้เต็ลปิดข่าว เพราะว่า ข่าวพยากรณ์อากาศของช่อง3จะนำเสนอในช่วงท้ายของรายการข่าวภาคค่ำ ก่อนที่จะขึ้นโต้เต็ลปิดข่าว ” (อรรถการ พิมพวงษ์ ,สัมภาษณ์ 2 ก.พ. 2542)

จะเห็นว่า สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 และสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยของ 11 นั้นไม่มีผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องของข่าวพยากรณ์อากาศโดยเฉพาะ ดังนั้นผู้ที่ทำหน้าที่คัดเลือกข้อมูลเพื่อที่จะนำเสนอในแต่ละวันคือ เจ้าหน้าที่กราฟฟิกของทางสถานีโทรทัศน์นั้นๆ

แต่สถานีวิทยุโทรทัศน์บางสถานี จะมีเจ้าหน้าที่ฝ่ายข่าวพยากรณ์อากาศเป็นผู้รับผิดชอบในส่วนของข่าวพยากรณ์อากาศโดยเฉพาะ ซึ่งเจ้าหน้าที่เหล่านั้นจะทำหน้าที่เป็นผู้คัดเลือกข้อมูลที่จะนำมาเสนอ ได้แก่ สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกของ 5 สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9 อ.ส.ม.ท. และสถานีโทรทัศน์ ITV

คุณเอกปวีร์ ผู้ประกาศข่าวพยากรณ์อากาศสถานีโทรทัศน์ ITV กล่าวว่า

“ช่วงสายลมแสงแดด ... เจ้าหน้าที่จะตัดสินใจเลือกข้อมูลเอง เนื่องจากข้อมูลที่ส่งมา เราไม่ได้ใช้ทั้งหมด...อีกอย่างหนึ่ง การรายงานข่าวพยากรณ์อากาศนั้น มีเจ้าหน้าที่ทำเพียงคนเดียวทั้ง 7 วัน ก็จะมีการเปลี่ยนแปลงของข้อมูลของแต่ละวัน” (เอกปวีร์ เลาสุขศรี, สัมภาษณ์ 16 ก.พ. 2542)

คุณชิตพันธ์ วงษ์ไทย เจ้าหน้าที่ฝ่ายข่าวพยากรณ์อากาศ สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกของ 5 กล่าวว่า

“เนื่องจากทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 5 มีผู้ที่รับผิดชอบเป็นผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการรายงานอากาศทั้งหมด 3 คน ซึ่งเราจะทราบว่าข้อมูลที่ส่งมาจากทางกรมอุตุนิยมวิทยานั้น ส่วนไหนเป็นส่วนที่สำคัญ ซึ่งในส่วนที่เป็น main ของอากาศ เราจะนำมาใช้เพื่อรายงานให้กับประชาชนได้รับทราบ” (ชิตพันธ์ วงษ์ไทย , สัมภาษณ์ 9 ก.พ. 2542)

สถานีวิทยุโทรทัศน์แต่ละสถานีจะมีเกณฑ์ในการคัดเลือกข้อมูลแตกต่างกันไปตามความคิดเห็นของผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในด้านของข่าวพยากรณ์อากาศ ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วจะคำนึงถึงรูปแบบที่เคยนำเสนอเป็นประจำว่าจะต้องรายงานในส่วนรวมทั้งคำนึงถึงการใช้ประโยชน์จากข้อมูลนั้นๆเป็นสำคัญ

คุณธนิดา เจริญรัตน์ เจ้าหน้าที่ฝ่ายข่าวพยากรณ์อากาศ สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9 กล่าววว่า

“ข้อมูลที่ทางกรมอุตุนิยมวิทยา ส่งมาให้กับทางสถานีในแต่ละครั้งมีทั้งหมด 4 แผ่น แต่ทางฝ่ายข่าวพยากรณ์อากาศของช่อง 9 จะใช้ในส่วน of ข้อมูลแผนที่อากาศที่มีการแสดงเส้นความกดอากาศเท่า (Isobar) และการรายงานลักษณะอากาศในแต่ละภูมิภาคเท่านั้น” (ธนิดา เจริญรัตน์, สัมภาษณ์ 12 มี.ค. 2542)

สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9 อ.ส.ม.ท.มีเกณฑ์ในการคัดเลือกข้อมูลอากาศเพื่อนำมาผลิตเป็นข่าวพยากรณ์อากาศ โดยคำนึงถึงการใช้ประโยชน์จากข้อมูลนั้นๆ เป็นเกณฑ์สำคัญ โดยทางสถานีจะใช้เพียงแผนที่อากาศและข้อมูลการรายงานลักษณะอากาศโดยทั่วไปเท่านั้น

จะเห็นได้ว่าในส่วนสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกข้อมูลลักษณะอากาศเพื่อนำเสนอโดยจะพิจารณาจากความเหมาะสมของข้อมูลโดยจะคัดเลือกข้อมูลเพื่อนำเสนอเฉพาะเมืองใหญ่ๆ และมีความสำคัญ เพื่อรายงานอุณหภูมิสูงสุดและอุณหภูมิต่ำสุดของแต่ละจังหวัด

“เกณฑ์ในการคัดเลือกข้อมูลของทางสถานีจะดูจากความเหมาะสม และดูจาก ความสำคัญของข้อมูลในแต่ละวัน แต่โดยส่วนมากแล้วจะเน้นการรายงานอากาศตาม เมืองใหญ่ๆ ของประเทศ หรือเมืองที่มีความสำคัญทางการท่องเที่ยว เช่น จังหวัด เชียงใหม่ จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดชลบุรี จังหวัดภูเก็ต เป็นต้น (อรรถการ พิมพิวงษ์ , สัมภาษณ์ 2 ก.พ. 2542)

เกณฑ์ในการคัดเลือกข้อมูลอากาศของทางสถานีโทรทัศน์กองทัพบก ช่อง 5 จะให้ความสำคัญกับข้อมูลลักษณะอากาศ ซึ่งเป็นข้อมูลที่จะต้องนำเสนอให้ประชาชนได้ทราบ เช่นในเรื่อง ของลักษณะอากาศโดยทั่วไปซึ่งเป็นภาพรวมของประเทศ และจะรายงานลักษณะอากาศโดย ย่อยๆของจังหวัดที่สำคัญๆ ในแต่ละภูมิภาคด้วย

“ในการคัดเลือกข้อมูลอากาศ เจ้าหน้าที่ฝ่ายข่าวพยากรณ์อากาศจะใช้เกณฑ์ใน การพิจารณาข้อมูลลักษณะอากาศในส่วนที่เป็นหลักสำคัญๆ ซึ่งในส่วนนี้ เจ้าหน้าที่ฝ่าย ข่าวจะทราบว่า จะต้องรายงานในส่วนนี้ทั้งหมด ... แต่ในส่วนของการรายงานอุณหภูมิ เราจะเลือกรายงานเฉพาะจังหวัดที่สำคัญๆและตั้งอยู่ใกล้ๆกัน... ซึ่งข้อมูลลักษณะ อากาศที่ทางกรมอุตุนิยมวิทยาส่งมาจะเป็นจังหวัดสำคัญๆที่มีศูนย์รายงานอากาศตั้งอยู่ เช่นกัน” (ชิตพันธ์ วงษ์ไทย , สัมภาษณ์ 9 ก.พ. 2542)

สถานีโทรทัศน์ ITV มีเกณฑ์ในการคัดเลือกข้อมูลที่จะนำมาเสนอเป็นข่าวพยากรณ์ อากาศ โดยใช้ความแตกต่างของข้อมูลที่มีลักษณะเด่นเป็นเกณฑ์สำคัญ เช่น การนำข้อมูล จังหวัดที่มีอุณหภูมิสูงสุด และจังหวัดที่มีอุณหภูมิต่ำสุดของแต่ละภาค ในแต่ละวัน มานำเสนอคู่ กัน เป็นต้น

“อย่างช่วงสายลม แสงแดด ทางเจ้าหน้าที่จะทำการเลือก 4 จังหวัดขึ้นมาก่อน เพื่อที่จะนำมาทำเป็นแผนภาพ โดย 4 จังหวัดที่เลือกขึ้นมาในแต่ละภูมิภาคนั้น เราจะไม่มี การระบุตายตัวว่าเราจะเลือกจังหวัด 4 จังหวัดนี้เสมอ แต่เราจะดูจากอุณหภูมิเป็น สำคัญว่า จังหวัดไหนอุณหภูมิต่ำมากๆ สูงมากๆ ก็จะมาเลือกมา” (เอกปวีร์ เลาสุขศรี , สัมภาษณ์ 16 ก.พ. 2542)

จากแนวคิดในเรื่องผู้เฝ้าประตูข่าวสาร ซึ่งผู้เฝ้าประตูข่าวสารหมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่กลั่นกรอง เลือกสรรข่าวสาร เพื่อสนองต่อสาธารณชน จึงอยู่ในฐานะที่เป็นผู้ควบคุมข่าวสารต่างๆ ที่จะนำเสนอไปสู่ประชาชน และเป็นผู้ที่ตัดสินใจว่า ข่าวใดที่ควรจะนำเสนอออกไป และข่าวใดไม่ควรจะนำเสนอ โดยอาศัยวิธีการคัดเลือกและการเรียบเรียงข่าวสารใหม่ แต่ในส่วนของข่าวพยากรณ์อากาศนั้น สถานีโทรทัศน์แต่ละสถานี จะมีกฎเกณฑ์ในการคัดเลือกข้อมูล เพื่อนำเสนอแตกต่างกันไป แต่ทั้งนี้ การนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศที่ปรากฏในแต่ละสถานีนั้น จะมีรูปแบบการนำเสนอที่เหมือนกันในทุกๆวัน กล่าวคือสถานีโทรทัศน์แต่ละสถานีจะมีการนำเสนอประเด็นต่างๆในข่าวพยากรณ์อากาศเหมือนกันในแต่ละวัน ซึ่งเท่ากับว่า ผู้ที่มีหน้าที่ในการคัดเลือกข้อมูลดังกล่าวนี้ไม่ได้ทำหน้าที่เป็นผู้เปิดประตูสารที่แท้จริง เนื่องจากผู้ทำการคัดเลือกไม่จำเป็นต้องพิจารณาหรือตัดสินใจว่า ควรจะนำเสนอหรือไม่ควรจะนำเสนอข่าวใด เนื่องจาก รูปแบบการนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศในแต่ละวันของแต่ละสถานีมีรูปแบบที่แน่นอนตายตัวอยู่แล้ว

เนื่องด้วยสื่อวิทยุโทรทัศน์นั้นสามารถนำเสนอได้ทั้งภาพและเสียง จึงส่งผลให้กระบวนการผลิตข่าวพยากรณ์อากาศนั้นมีรายละเอียดในขั้นตอนการผลิตต่างๆเพิ่มขึ้นมาโดยสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกของ 5 สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9 อ.ส.ม.ท. และสถานีโทรทัศน์ ITV นั้นเป็นสถานีโทรทัศน์ที่มีการนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศโดยใช้ภาพกราฟฟิก ดังนั้นจึงต้องมีเจ้าหน้าที่เพื่อทำหน้าที่ใส่สัญลักษณ์ทางอากาศ (icon graphic)ประกอบการอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะอากาศ โดยแต่ละสถานีมีการใช้สัญลักษณ์ทางอากาศที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน เพื่อการสื่อความที่ชัดเจนและเข้าใจง่าย เช่น ภาพเมฆสีดำ หมายถึง บริเวณนั้นมีเมฆฝน อาจจะมีฝนตกได้ หรือภาพร่ม หมายถึง บริเวณนั้นมีฝนตก เป็นต้น

“เราจะทำการ load ข้อมูลรูปแผนที่จากคอมพิวเตอร์มา หลังจากนั้น ก็จะเอาแผ่นดิสก์นี้พร้อมทั้งแผ่นข้อมูลลักษณะอากาศที่ทางกรมอุตุนิยมวิทยาส่งมาให้ แล้วทำการคัดเลือกว่าจะใช้ในส่วนไหนบ้าง โดยเจ้าหน้าที่ฝ่ายข่าวพยากรณ์อากาศของเราจะใส่สัญลักษณ์ลงในแผ่นกระดาษให้เรียบร้อย หลังจากนั้นแล้วจึงส่งให้เจ้าหน้าที่กราฟฟิกอีกครั้งหนึ่ง เพื่อทำการใส่ icon graphic ในคอมพิวเตอร์เพื่อที่จะใช้ประกอบกับการรายงานต่อไป” (ชิตพันธ์ วงษ์ไทย , สัมภาษณ์ 9 ก.พ. 2542)

นอกจากนี้ สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9 อ.ส.ม.ท. และ สถานีโทรทัศน์ ITV มีขั้นตอนการทำงานที่พิเศษกว่าสถานีอื่นคือ มีการบันทึกเทปก่อนออกอากาศ โดยจะทำการบันทึกเทปก่อนออกอากาศประมาณ 1 ชม.หลังจากนั้นจะเป็นขั้นตอนของการบันทึกเทปเพื่อการออกอากาศ เนื่องด้วยทางด้านเทคนิคที่อาจจะก่อให้เกิดความผิดพลาดขึ้นได้ ถ้าทำการออกอากาศสด โดยในการรายงานข่าวพยากรณ์อากาศประกอบกับภาพ graphic นั้นเจ้าหน้าที่ computer กับผู้ที่ทำหน้าที่รายงานจะอยู่คนละที่กัน โดยที่ผู้ที่กำลังรายงานอากาศจะอยู่ในสตูดิโอและมองภาพผ่านทางหน้าจอโทรทัศน์ที่เจ้าหน้าที่ computer ควบคุมอยู่ ดังนั้น การผิดพลาดอาจเกิดขึ้นได้ถ้า การรายงานอากาศนั้นๆ ไม่สัมพันธ์กับภาพที่นำเสนอออกมาลักษณะเช่นนี้ แสดงให้เห็นว่า ทางสถานีได้ให้ความสำคัญกับการรายงานข่าวพยากรณ์อากาศมากไม่น้อยไปกว่าชาวอื่นๆ เลย

“เราจะใช้การอัดเทปก่อนออกอากาศข่าว คล้ายการออกอากาศสด แต่เราออกอากาศสดไม่ได้ อาจจะเป็นเรื่องของกระบวนการผลิตตรงนั้น การเคลื่อนย้ายกล้องทำไมทัน ถ้าเกิดสดๆ ตรงนั้น มันยังไม่พร้อมเราจึงใช้การอัดเทปก่อนออกอากาศ 1 ชม. อัดในสตูดิโอ แต่คนที่ควบคุมภาพจะควบคุมผ่านห้อง control ซึ่งจะคอยควบคุมจากข้างหลังเพื่อคอยเปลี่ยนฉากให้ทันตามที่คนรายงานข่าวพูด” (เอกปวีร์ เลาสุขศรี , สัมภาษณ์ 16 ก.พ. 2542)

ในส่วน of สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 และ สถานีโทรทัศน์ช่อง 11 นั้นเป็นสถานีโทรทัศน์ที่ไม่มีฝ่ายข่าวที่รับผิดชอบในเรื่องของข่าวพยากรณ์อากาศโดยเฉพาะ ดังนั้นเจ้าหน้าที่กราฟฟิกของทางสถานีจะเป็นผู้ที่คัดเลือกข้อมูลและนำข้อมูลในส่วนที่ได้ทำการคัดเลือกแล้ว ไปผลิตในรูปแบบของการรายงานสภาพอากาศซึ่งจะมีลักษณะที่เป็นตัวอักษรวิ่งให้ทราบเท่านั้น

3. การนำเสนอข้อมูล สถานีโทรทัศน์แต่ละสถานีจะนำเสนอและเผยแพร่ข้อมูล ตรงตามเวลาการออกอากาศของแต่ละสถานีโทรทัศน์ที่ได้กำหนดไว้ คือ สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 จะนำเสนอในช่วงท้ายข่าวภาคค่ำ สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 นำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศเวลา 13.00น และ 19.50น. สถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 จะนำเสนอข่าวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับอากาศในช่วงของข่าวภาคปกติ โดยไม่มีกำหนดเวลาการออกอากาศที่แน่นอน สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9 อ.ส.ม.ท. จะนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศในช่วงเวลา 20.30น. ซึ่งเป็นช่วงท้ายข่าว สถานี

โทรทัศน์ช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์จะนำเสนอในเวลา 19.20 น. และสถานีโทรทัศน์ ITV จะนำเสนอในเวลา 13.00 น. และ 20.45 น. ในแต่ละวัน ซึ่งเวลาที่นำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศนั้นสามารถชี้ให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับข่าวพยากรณ์อากาศของแต่ละสถานีได้ คือ สถานีโทรทัศน์ช่อง 5 และสถานีโทรทัศน์ ITV มีการให้ความสำคัญกับข่าวพยากรณ์อากาศมากซึ่งจะสังเกตได้จากความถี่ในการออกอากาศ เป็นต้น

เนื่องจากคุณสมบัติของสื่อวิทยุโทรทัศน์ที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากสื่ออื่นๆ คือสามารถนำเสนอได้ทั้งภาพและเสียง ดังนั้นจึงส่งผลให้รายละเอียดในกระบวนการผลิตจึงมีขั้นตอนที่ซับซ้อนมากกว่าสื่อมวลชนอื่นๆ ซึ่งในการพิจารณากระบวนการผลิตของสถานีโทรทัศน์ทั้ง 6 สถานี มีขั้นตอนการผลิตหลักๆ ที่เหมือนกัน คือจากขั้นตอนแรกที่ได้รับข้อมูลมาจากแหล่งข่าวเดียวกันคือ กรมอุตุนิยมวิทยา จากนั้นจะทำการคัดเลือกข้อมูลซึ่งเหตุผลในการคัดเลือกจะแตกต่างกันไปในแต่ละสถานี ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการใช้ประโยชน์จากข้อมูล ลักษณะเด่นของข้อมูลที่นำมาเสนอ เป็นต้น และนำเสนอ เผยแพร่ข้อมูลออกอากาศเป็นขั้นตอนสุดท้าย

รูปแบบการนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศของสื่อมวลชน

รูปแบบการนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศของสื่อมวลชนแต่ละประเภทนั้น มีรูปแบบการนำเสนอแตกต่างกันไปตามคุณลักษณะของสื่อไม่ว่าจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียง หรือสื่อวิทยุโทรทัศน์โดยสามารถวิเคราะห์รูปแบบการนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศของสื่อมวลชนแต่ละประเภทได้ดังนี้

สื่อสิ่งพิมพ์

รูปแบบการนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศสื่อสิ่งพิมพ์

การนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศของสื่อสิ่งพิมพ์ทั้ง 4 ชื่อฉบับ มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน คือ จะมีการนำเสนอลักษณะอากาศเป็นการรายงานลักษณะอากาศของแต่ละภาคในประเทศไทย แบ่งออกเป็น ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกรวมทั้งชายฝั่ง ภาคใต้ฝั่งตะวันออก ภาคใต้ฝั่งตะวันตก กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งการนำเสนอจะเรียงลำดับตามข้อมูลที่ทางกรมอุตุนิยมวิทยาส่งมาให้

สื่อหนังสือพิมพ์มีรูปแบบการนำเสนอแบ่งออกได้เป็น 2 รูปแบบ คือ

1. การนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศโดยใช้การบรรยายลักษณะอากาศ การนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศในรูปแบบนี้ เป็นการบรรยายลักษณะอากาศโดยไม่มีภาพประกอบการบรรยาย ซึ่งหนังสือพิมพ์ที่ทำการเสนอข้อมูลในรูปแบบนี้ได้แก่ หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน ข่าวสด และบ้านเมือง ซึ่งหนังสือพิมพ์มติชนรายวัน และหนังสือพิมพ์ข่าวสดจะมีการนำเสนอข้อมูลอากาศเฉพาะข้อมูลอากาศภายในประเทศเท่านั้น แต่หนังสือพิมพ์บ้านเมืองนั้นจะมีการนำเสนอรายงานอุณหภูมิต่างประเทศด้วย ซึ่งการนำเสนอในรูปแบบนี้ ทำให้ข่าวพยากรณ์อากาศไม่มีความน่าสนใจและไม่ดึงดูดใจผู้อ่าน เนื่องจากว่าเนื้อหาและรูปแบบที่นำเสนอจะกลมกลืนไปกับเนื้อหาข่าวอื่นๆ ดังภาพประกอบที่ 4

พยากรณ์อากาศ

เหนือ - อากาศร้อนและมีฟ้าหลัวในตอนกลางวัน อุณหภูมิสูงสุด 38-39 องศาเซลเซียส และมีอากาศร้อนจัดหลายพื้นที่ อุณหภูมิสูงสุด 40-43 องศาเซลเซียส

ตะวันออกเฉียงเหนือ - อากาศร้อนถึงร้อนจัด อุณหภูมิสูงสุด 39-42 องศาเซลเซียส

กลาง - อากาศร้อนและมีฟ้าหลัวในตอนกลางวัน อุณหภูมิสูงสุด 37-39 องศาเซลเซียส และมีอากาศร้อนจัดหลายพื้นที่ อุณหภูมิสูงสุด 40-42 องศาเซลเซียส

เขตเจ็ด
ตะวันออกรวมทั้งชายฝั่ง - อากาศร้อน อุณหภูมิสูงสุด 36-39 องศาเซลเซียส และมีอากาศร้อนจัดบางพื้นที่ อุณหภูมิสูงสุด 40-41 องศาเซลเซียส กับมีฝนฟ้าคะนองบางพื้นที่ ทะเลมีคลื่นเล็กน้อย ความสูงของคลื่น ประมาณ 1 เมตร

ใต้ฝั่งตะวันออก - อากาศร้อน อุณหภูมิสูงสุด 35-39 องศาเซลเซียส กับมีฝนบางพื้นที่ทางตอนล่างของภาค ทะเลมีคลื่นเล็กน้อย ความสูงของคลื่นประมาณ 1 เมตร

ใต้ฝั่งตะวันตก - อากาศร้อน อุณหภูมิสูงสุด 36-39 องศาเซลเซียส กับมีฝนฟ้าคะนองบางพื้นที่ ทะเลมีคลื่นเล็กน้อย ความสูงของคลื่นประมาณ 1 เมตร

กทม.และปริมณฑล - อากาศร้อน อุณหภูมิสูงสุดประมาณ 37 องศาเซลเซียส

ภาพประกอบที่ 4 ตัวอย่างข่าวพยากรณ์อากาศที่นำเสนอทางหนังสือพิมพ์ “ข่าวสด”

ลักษณะทั่วไป - ห่อมความกดอากาศต่ำเนื่องจากความร้อนปกคลุมภาคเหนือและภาคกลาง ประกอบกับมีแนวพัดสอบของลมตะวันออกเฉียงใต้และลมฝ่ายใต้พัดผ่านประเทศไทยตอนบน ลักษณะเช่นนี้ทำให้บริเวณดังกล่าวมีอากาศร้อนกับมีฟ้าคะนองและลมกระโชกแรงได้บางพื้นที่ในระยะนี้

ภาคเหนือ - อากาศร้อนและมีฟ้าหลัวในตอนกลางวัน กับมีฝนฟ้าคะนองและลมกระโชกแรงได้บางพื้นที่ อุณหภูมิสูงสุด วัดได้ 40.4 องศาเซลเซียส ที่เชียงใหม่ จ.ตาก

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ - อากาศร้อน กับมีฝนฟ้าคะนองกระเจายและลมกระโชกแรงบางพื้นที่ อุณหภูมิสูงสุด วัดได้ 35.5 องศาเซลเซียส ที่ อ.เมือง จ.ชัยภูมิ

ภาคกลาง - อากาศร้อนและมีฟ้าหลัวในตอนกลาง

วัน กับมีฝนฟ้าคะนองและลมกระโชกแรงบางพื้นที่ อุณหภูมิสูงสุด วัดได้ 39.6 องศาเซลเซียส ที่ อ.เมือง จ.กาญจนบุรี

ภาคตะวันออกรวมทั้งชายฝั่ง - มีเมฆมาก กับมีฝนฟ้าคะนองกระเจายและลมกระโชกแรงบางพื้นที่ ทะเลมีคลื่นเล็กน้อย อุณหภูมิสูงสุดวัดได้ 35.8 องศาเซลเซียส ที่ อ.บันนัง จ.ปราจีนบุรี

ภาคใต้ฝั่งตะวันออก - อากาศร้อน กับมีฝนฟ้าคะนองบางพื้นที่ ทะเลมีคลื่นเล็กน้อย และมีคลื่นปานกลางเป็นครั้งคราว อุณหภูมิสูงสุด วัดได้ 37.9 องศาเซลเซียส ที่ อ.ฉวาง จ.นครศรีธรรมราช

ภาคใต้ฝั่งตะวันตก - อากาศร้อน กับมีฝนฟ้าคะนองกระเจายบางพื้นที่ ทะเลเรียบถึงมีคลื่นเล็กน้อย อุณหภูมิสูงสุด วัดได้ 39.3 องศาเซลเซียส ที่ ท่าอากาศยานครึ่ง จ.ตรัง

กรุงเทพมหานครและปริมณฑล - มีเมฆเป็นส่วนมาก กับมีฝนฟ้าคะนองกระเจายบางพื้นที่ อุณหภูมิสูงสุด วัดได้ 34.7 องศาเซลเซียส ที่ เขตคลองเตย

ภาพประกอบที่ 5 ชาวพยากรณ์อากาศที่นำเสนอทางหนังสือพิมพ์ “มติชนรายวัน”

2. รูปแบบการนำเสนอที่เป็นการใช้ภาพประกอบกับคำบรรยายลักษณะอากาศ การนำเสนอในรูปแบบนี้ จะพบในการนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศของหนังสือพิมพ์สยามรัฐ และมติชนรายวัน โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์สยามรัฐ ซึ่งจะใช้รูปแบบนี้ในการนำเสนอเป็นประจำ โดยการนำเสนอทั้งที่เป็นภาพสี และมีการใช้สัญลักษณ์ทางอากาศ เช่น รูปลม เพื่อแสดงว่าฝนตก หรือรูปสายฟ้า แสดงว่ามีฝนฟ้าคะนอง เป็นต้น ประกอบด้วยเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน

คุณเชาวลิต ศรีประดู ผู้ช่วยหัวหน้ากองผลิตข่าวหนังสือพิมพ์สยามรัฐ กล่าวว่

“การใช้ภาพ graphic ประกอบเนื้อหาอากาศเพื่อตอบสนองในส่วนที่เป็น human interest ซึ่งเป็นสัญชาตญาณของคนอยู่แล้ว เป็นพื้นฐานของมนุษย์ที่เห็นภาพสวยๆ งามๆ ก็สนใจ มีการใช้สัญลักษณ์ต่างๆ เมื่อเห็นแล้วจะเข้าใจง่ายขึ้น ซึ่งถ้านำเสนอในกรอบธรรมดาก็ไม่น่าสนใจ” (เชาวลิต ศรีประดู, สัมภาษณ์ 25 ก.พ. 2542)

พยากรณ์อากาศวันนี้

● สุราษฎร์ฯ-นครศรีฯ ฝนหนัก/คลื่นลมแรง!! ●

กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล

อากาศเย็น อุณหภูมิต่ำสุดประมาณ 20 องศาเซลเซียส ลมตะวันออก เบี่ยงเหนือ ความเร็ว 15-30 กม./ชม. อุณหภูมิต่ำสุดเมื่อเช้านี้ วัดได้ 18.8°c ที่ กรมอุตุนิยมวิทยา บางนา

ภาคใต้ฝั่งตะวันออก

มีฝนมาก กับมีฝนหนักฟ้าคะนองกระจัด และมีฝนตกหนักบางพื้นที่ ส่วนมากบริเวณ สุราษฎร์ นครศรีฯ สงขลา พัทลุง และ นาราธิวาส ทะเลมีคลื่นปานกลางและมีคลื่นสูงเป็นครั้งคราว ความสูงของคลื่น 2-3 เมตร

ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา

ภาคเหนือ

อากาศหนาว กับมีหมอกในตอนเช้า อุณหภูมิจะลดลงอีก 1-2 องศาเซลเซียส ค่าสุด 9-14°c เกือบจะไม่มีอากาศหนาวถึงหนาวจัด อุณหภูมิต่ำสุด 4-6°c ลมตะวันออกเฉียงเหนือ ความเร็ว 10-25 กม./ชม.

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

อากาศหนาว อุณหภูมิต่ำสุด 10-15°c บริเวณเทือกเขามีอากาศหนาวถึงหนาวจัด อุณหภูมิต่ำสุด 6-8°c และมีฝนบางพื้นที่ตอนล่างของภาค ลมตะวันออกเฉียงเหนือ ความเร็ว 15-30 กม./ชม.

ภาคกลาง

ตอนบนของภาคอากาศหนาว อุณหภูมิต่ำสุด 15-17°c ตอนล่างของภาคอากาศเย็น อุณหภูมิต่ำสุด 18-21°c เกือบจะอากาศหนาว อุณหภูมิต่ำสุด 12-14°c ลมตะวันออกเฉียงเหนือ ความเร็ว 15-30 กม./ชม.

ภาคตะวันออกรวมทั้งชายฝั่ง

มีฝนบางพื้นที่บนเกาะอากาศเย็น อุณหภูมิต่ำสุด 18-23°c ลมตะวันออกเฉียงเหนือ ความเร็ว 20-35 กม./ชม. ทะเลมีคลื่นปานกลาง ห่างฝั่งมีคลื่นจัดเป็นครั้งคราว ความสูงของคลื่นประมาณ 2 เมตร

ภาคใต้ฝั่งตะวันตก

มีฝนเป็นส่วนใหญ่ กับมีฝนหรือมีฝนฟ้าคะนองกระจัดและมีฝนตกหนักบางพื้นที่ ลมตะวันออกเฉียงเหนือ ความเร็ว 15-35 กม./ชม. ทะเลมีคลื่นเล็กน้อยถึงปานกลาง ความสูงของคลื่น 1-2 เมตร

ภาพประกอบที่ 6 ชาวพยากรณ์อากาศที่นำเสนอทางหนังสือพิมพ์ “สยามรัฐ”

ส่วนหนังสือพิมพ์มติชนรายวันนั้น จะมีรูปแบบการนำเสนอแตกต่างกันในแต่ละวัน โดยแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ รูปแบบที่ 1 การนำเสนอในลักษณะการบรรยายลักษณะอากาศเพียงอย่างเดียว และรูปแบบที่ 2 คือการนำเสนอในรูปแบบการใช้ภาพประกอบกับคำบรรยาย ซึ่งจะมีการรายงานอุณหภูมิต่างประเทศด้วย โดยปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อรูปแบบการนำเสนอที่ต่างกันนี้

ขึ้นอยู่กับปริมาณพื้นที่ตีพิมพ์ข่าวพยากรณ์อากาศในแต่ละวันอีกด้วย ซึ่งทางเลขานุการกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ มติชน กล่าวว่า

“การนำเสนอในแต่ละวันของหนังสือพิมพ์มติชนไม่มีรูปแบบที่แน่นอนตายตัวขึ้นอยู่กับว่าวันนั้นมีพื้นที่ที่จะตีพิมพ์ข่าวออกอากาศมากน้อยเพียงใด บางวันก็จะเป็นการบรรยายลักษณะทั่วไปของไทย แต่บางวันก็จะมีทั้งภาพประกอบและอุณหภูมิต่างประเทศด้วย แต่บางวันก็จะมีแต่การใช้ภาพประกอบลักษณะอากาศของไทยเท่านั้น” (เลขานุการกองบรรณาธิการหนังสือพิมพ์มติชน ,สัมภาษณ์ 5 ก.พ. 2542)

สื่อวิทยุกระจายเสียง

รูปแบบการนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศในสื่อวิทยุกระจายเสียง

ข่าวพยากรณ์อากาศในสื่อวิทยุกระจายเสียงในที่นี้หมายถึง ข่าวพยากรณ์อากาศที่นำเสนอผ่านทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ซึ่งจะปรากฏอยู่ในช่วงของข่าวภาคเช้า เวลา 07.00-07.30น. ข่าวภาคเที่ยง 12.30-13.00น. และข่าวภาคค่ำ เวลา 19.00-19.30น. ซึ่งข่าวที่นำเสนอในช่วงเวลาดังกล่าวจะเป็นรายการข่าวรวม (Integrated news broadcast) ซึ่งเป็นการรายงานข่าวที่ประกอบขึ้นจากรูปแบบข่าวหลายรูปแบบนำมารวมกัน ได้แก่ ข่าวอ่าน การรายงานข่าว ข่าวกระจายเสียง ข่าวพยากรณ์อากาศ เป็นต้น ซึ่งเวลาในการนำเสนอข่าวในแต่ละช่วงจะมีความยาวประมาณ 30 นาที ในส่วนของข่าวพยากรณ์อากาศจะเป็นในลักษณะของข่าวอ่านและมีความยาวประมาณ 5 นาที โดยจะมีผู้ประกาศร่วมเป็นผู้อ่านรายงานการพยากรณ์อากาศนั้นๆ

การรายงานข่าวพยากรณ์อากาศผ่านสื่อวิทยุกระจายเสียง จะมีรูปแบบที่แน่นอนตายตัว โดยจะเรียงลำดับตามเนื้อหาการนำเสนอเช่นเดียวกับเนื้อหาที่ทางกรมอุตุฯส่งมาให้กับทางฝ่ายข่าว ดังนี้

1. การรายงานลักษณะอากาศทั่วไป เป็นการรายงานถึงสิ่งที่มีอิทธิพลต่อลักษณะอากาศขณะนั้น ไม่ว่าจะเป็นหย่อมความกดอากาศ แนวพัดสอบ ลมมรสุม เป็นต้น และแสดงถึงผลที่เกิดขึ้นจากอิทธิพลของสิ่งๆนั้นและมีอิทธิพลต่อประเทศไทย โดยมีการระบุ วัน เวลา ที่ชัดเจน

2. การพยากรณ์อากาศ 24 ชม. ล่วงหน้าเป็นการคาดการณ์ลักษณะอากาศ 24 ชม. เช่น “ พยากรณ์อากาศตั้งแต่ เที่ยงวันนี้จนถึงเที่ยงวันพรุ่งนี้” ซึ่งจะมีการรายงานลักษณะอากาศของแต่ละภาคเรียงลำดับกันไป ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกรวมทั้งชายฝั่ง ภาคใต้ฝั่งตะวันออกภาคใต้ฝั่งตะวันตก กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งเนื้อหาที่นำเสนอจะแตกต่างกันไปในแต่ละวัน ขึ้นอยู่กับรายงานอากาศที่ทางกรมอุตุนิยมวิทยาส่งมาให้

3. การรายงานเวลาน้ำขึ้น-น้ำลงโดยเทียบกับระดับน้ำทะเลปานกลาง เป็นการรายงานอิทธิพลของน้ำทะเลในแม่น้ำเจ้าพระยาที่หน้ากรมอุทกศาสตร์กองทัพเรือ จำนวนโดยกรมอุทกศาสตร์กองทัพเรือ ในวันพรุ่งนี้ ซึ่งจะเป็นการรายงานเวลาที่น้ำขึ้นเต็มที่ - น้ำลงเต็มที่ และระดับที่สูงกว่า และต่ำกว่าระดับน้ำทะเลปานกลาง

4. เวลาที่พระอาทิตย์ขึ้นและตก โดยจะมีการรายงานเวลาที่พระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก ณ ตำแหน่ง 3 ตำแหน่งด้วยกัน คือที่อาคารประกาศการกาญจนาภิเษก แหลมพรหมเทพ จ.ภูเก็ต ที่ผาชนะได อำเภอบางละมุง จ.ชลบุรีราชธานี และที่กรุงเทพมหานคร

ตัวอย่างข่าวพยากรณ์อากาศที่นำเสนอผ่านทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

“ กรมอุตุนิยมวิทยารายงานลักษณะอากาศทั่วไป เมื่อเวลา 10.00น. วันนี้

ความกดอากาศต่ำ จากความร้อนปกคลุมประเทศไทยตอนบน ลักษณะเช่นนี้ ทำให้บริเวณดังกล่าว มีความร้อนอบอ้าวโดยทั่วไป และจะมีอากาศร้อนจัดบางพื้นที่ โดยอาจเกิดพายุฝนฟ้าคะนอง และลมกระโชก และลูกเห็บตกได้ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออกและภาคกลาง รวมทั้งกรุงเทพมหานคร ในระยะ 1 ถึง 2 วันนี้

พยากรณ์อากาศตั้งแต่ เที่ยงวันนี้จนถึงเที่ยงวันพรุ่งนี้

ภาคเหนือ มีหมอกในตอนเช้า และอากาศร้อน และมีฟ้าหลัวในตอนกลางวัน โดยมีอากาศร้อนจัดในบริเวณจังหวัด ลำปาง สุโขทัย อุตรดิตถ์ ตาก กำแพงเพชรและเพชรบูรณ์

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อากาศร้อน โดยมีอากาศร้อนจัดบริเวณจังหวัดเลย อุตรธานี สกลนคร มุกดาหาร ชัยภูมิ ขอนแก่นและมหาสารคาม โดยมีพายุฝนฟ้าคะนอง และลมกระโชกกระจายเป็นแห่ง ๆ และอาจมีลูกเห็บตกได้ในบางพื้นที่

ภาคกลาง อากาศร้อนโดยมีอากาศร้อนจัดที่ นครสวรรค์ ลพบุรี และกาญจนบุรี กับมีฝนฟ้าคะนอง และลมกระโชกบางพื้นที่

ภาคตะวันออกรวมทั้งชายฝั่ง อากาศร้อนกับมีฝนฟ้าคะนอง และลมกระโชกบางพื้นที่ ลมตะวันออกเฉียงใต้ความเร็ว 15 ถึง 30 กิโลเมตรต่อชั่วโมง ทะเลมีคลื่นเล็กน้อย ความสูงของคลื่นประมาณ 1 เมตร

ภาคใต้ฝั่งตะวันออก มีฝนบางส่วนกับมีฝน หรือฝนฟ้าคะนองกระจายบางพื้นที่ ลมตะวันออกเฉียงใต้ความเร็ว 15 ถึง 30 กิโลเมตรต่อชั่วโมง ทะเลมีคลื่นเล็กน้อย ความสูงของคลื่นประมาณ 1 เมตร

ภาคใต้ฝั่งตะวันตก มีเมฆบางส่วน กับมีฝนหรือฝนฟ้าคะนองกระจายเป็นแห่ง ๆ ลมตะวันตกความเร็ว 15 ถึง 35 กิโลเมตรต่อชั่วโมง ทะเลมีคลื่นเล็กน้อย ความสูงของคลื่นประมาณ 1 ถึง 2 เมตร

กรุงเทพมหานครและปริมณฑล อากาศร้อน กับมีฝนฟ้าคะนอง และลมกระโชกบางพื้นที่

อิทธิพลของน้ำทะเลในแม่น้ำเจ้าพระยา ที่หน้ากรมอุทกศาสตร์ คำนวณโดยกรมอุทกศาสตร์กองทัพเรือ วันพื้งนี้

น้ำขึ้นเต็มใช้เวลา 6.23 น. สูงกว่าระดับทะเลปานกลาง 37 ซม. และเวลา 17.13 น. สูงกว่าระดับทะเลปานกลาง 1 ซม.

น้ำลงเต็มที่เวลา 00.06 น. ต่ำกว่าระดับทะเลปานกลาง 1.13 ซม. และเวลา 12.36 น. ต่ำกว่าระดับทะเลปานกลาง 41 ซม.

ที่ประกาศการกาญจนภิเษก แหลมพรมเทพจังหวัดภูเก็ต ดวงอาทิตย์ตกเวลา 18.38 น. และที่กรุงเทพมหานคร ดวงอาทิตย์ตกเวลา 18.28 น.”

จากการศึกษาพบว่า การรายงานข่าวพยากรณ์อากาศของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยนั้น มีรูปแบบการนำเสนอเช่นนี้ ทั้งใน 3 ช่วงเวลาที่มีการถ่ายทอดข่าว ของทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย แต่เนื้อหาข่าวพยากรณ์อากาศที่นำเสนอนั้น จะมีการเปลี่ยนแปลงตามข้อมูลอากาศ ที่ทางกรมอุตุนิยมวิทยาส่งมาให้ ในฐานะที่เป็นแหล่งข่าว

สื่อวิทยุโทรทัศน์

รูปแบบการนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศทางสื่อวิทยุโทรทัศน์

ด้วยคุณสมบัติของสื่อวิทยุโทรทัศน์ ที่สามารถนำเสนอได้ทั้งภาพและเสียง และสามารถดึงดูดผู้ชมได้มากกว่าสื่ออื่น ๆ ดังนั้นจึงส่งผลให้รูปแบบการนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศ ที่ปรากฏทางสถานีโทรทัศน์แต่ละสถานี มีรูปแบบที่แตกต่างกันไป

รูปแบบการนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศทางสื่อวิทยุโทรทัศน์สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 รูปแบบคือ

1. การนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศที่เป็นลักษณะของคำบรรยายลักษณะอากาศ โดยใช้เสียงดนตรีประกอบ รูปแบบการนำเสนอเช่นนี้ จะเป็นการรายงานลักษณะอากาศภายในประเทศ แบ่งเป็นภูมิภาคอย่างชัดเจน และมีการนำเสียงเพลงมาประกอบด้วย การนำเสนอในรูปแบบนี้ ผู้ชมจะรับรู้โดยการอ่านจากตัวอักษรวิ่งบนหน้าจอโทรทัศน์ ซึ่งการใช้เสียงดนตรีมาประกอบนั้น เป็นสิ่งหนึ่งที่สามารถดึงดูดผู้ชมได้ เนื่องจากข่าวพยากรณ์อากาศที่นำเสนอในรูปแบบนี้จะไม่มียังเสียงอ่านรายงานพยากรณ์อากาศ ดังนั้นเมื่อผู้ชมได้ยินเสียงเพลงก็จะสามารถทราบได้ว่า เป็น

การรายงานพยากรณ์อากาศ เป็นการดึงดูดให้ผู้ชมหันมาสนใจ ซึ่งสถานีโทรทัศน์ที่ใช้รูปแบบการนำเสนอในรูปแบบนี้คือ สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 และสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยของ 11 กรมประชาสัมพันธ์

2.การนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศ โดยการใช้ภาพ Graphic และมีผู้ประกาศทำหน้าที่รายงาน ลักษณะอากาศต่าง ๆ ซึ่งรูปแบบการนำเสนอในรูปแบบนี้ แต่ละสถานี จะมีผู้ประกาศซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่พยากรณ์อากาศของแต่ละสถานี ทำหน้าที่รายงานลักษณะอากาศต่าง ๆ ให้ทราบ ซึ่งข้อดีของการนำเสนอในรูปแบบนี้ คือ ทางผู้ผลิตสามารถที่จะนำเสนอข้อมูล ได้ในปริมาณมาก ในเวลาที่จำกัด เพราะสามารถใช้ภาพต่างๆ เพื่อสื่อความได้อีกทางหนึ่งด้วย นอกเหนือจากการรายงานจากผู้ประกาศเพียงอย่างเดียว ซึ่งในการรายงานลักษณะอากาศ ผู้ประกาศจะเลือกรายงานข้อมูลบางข้อมูลที่ปรากฏในภาพ graphic นั้น ๆ เนื่องจากข้อจำกัดในด้านเวลาในการนำเสนอ ซึ่งสถานีโทรทัศน์ที่ใช้รูปแบบนี้ในการนำเสนอได้แก่ สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกของ 5 สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9 อ.ส.ม.ท. และสถานีโทรทัศน์ ITV

“ เวลาในการออกอากาศข่าวพยากรณ์ของช่อง 5 รวมแล้วไม่เกิน 2 นาทีครึ่ง ดังนั้น เราจึงเลือกรายงานข้อมูล อะไรที่เราเห็นว่าไม่จำเป็นเราจะตัดทิ้ง เพราะผู้ชมทางบ้านสามารถที่จะดูจากภาพตามได้ ” (ชิตพันธ์ วงษ์ไทย : สัมภาษณ์ 9 ก.พ. 2542)

3.การนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศโดยนำเสนอแทรกไปในช่วงของข่าวภาคปกติ การนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศในรูปแบบนี้ ได้แก่ สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกของ 7 ที่ไม่มีการแบ่งเป็นช่วงว่าเป็นการรายงานพยากรณ์อากาศอย่างชัดเจน และไม่มีเวลาการออกอากาศที่แน่นอน เช่นเดียวกับสถานีโทรทัศน์อื่น ๆ แต่ข่าวพยากรณ์อากาศของทางสถานีโทรทัศน์กองทัพบกของ 7 จะเป็นเสมือนข่าวๆ หนึ่งที่อยู่ในช่วงข่าวภาคปกติ โดยเนื้อหาที่นำเสนอานั้นจะไม่มีรูปแบบที่แน่นอน ขึ้นอยู่กับสถานการณ์นั้น ๆ ที่จะถูกนำมาเสนอเป็นข่าว ยกตัวอย่างเช่น

“ ข่าวพยากรณ์อากาศวันนี้ เกิดฝนตกหนักมาก ทำให้รถติดบนถนนสุขุมวิท เป็นเวลาหลายชั่วโมง ซึ่งทางกรมอุตุนิยมวิทยากล่าวว่า เนื่องจากอิทธิพลลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งจะยังคงทำให้ ประเทศไทยในช่วงนี้โดยเฉพาะ กรุงเทพมหานครยังมีฝนตก เช่นนี้เป็นเวลาหลายวัน ส่วนพายุโซนร้อนเพินนี ซึ่งขณะนี้ กำลังก่อตัวในทะเลจีนใต้ ซึ่ง

ใครกำลังจะเดินทางไปยังประเทศจีน ไหนล่า ควรมีการตรวจสอบลักษณะอากาศให้ดี ก่อนการเดินทาง ”

นอกจากนั้น ทางสถานีโทรทัศน์สีทองทัพบกช่อง 7 จะมีช่วงของข่าวพยากรณ์อากาศเพื่อการเกษตรโดยเฉพาะซึ่งเนื้อหาที่นำเสนอจะเป็นการบอกกล่าวเกี่ยวกับลักษณะอากาศแก่เกษตรกรรวมทั้งการแนะนำให้เกษตรกรปฏิบัติตัวเมื่อลักษณะอากาศเกิดการเปลี่ยนแปลง ซึ่งข่าวพยากรณ์อากาศเพื่อการเกษตรนี้ เป็นรายงานพยากรณ์อากาศที่แตกต่างจากสถานีโทรทัศน์อื่นๆ โดยจะมีการนำเสนอทุกวันอังคารและพฤหัสบดี เวลา 06.15 น. - 06.20 น. เป็นประจำ ดังตัวอย่าง

ลักษณะอากาศทั่วไป เมื่อเวลา 10.00 น.วันที่ 5 เมษายน 2542

บริเวณความกดอากาศสูงอีกระลอกหนึ่งจากประเทศจีน ได้แผลงมาปกคลุมประเทศไทยตอนบน ตั้งแต่วันที่ 5 -11 เมษายน 2542 คาดว่า บริเวณความกดอากาศสูงนี้ยังคงปกคลุมประเทศไทยตอนบน ประกอบกับมีแนวพัดสอบของลมฝ่ายใต้และลมตะวันออกเฉียงใต้พัดผ่านภาคกลางและภาคเหนือในระยะครึ่งแรกของสัปดาห์ ลักษณะดังกล่าวทำให้ประเทศไทยตอนบนมีพายุฝนฟ้าคะนอง และมีลมกระโชกและอาจมีลูกเห็บตกในพื้นที่ภาคเหนือ ส่วนในระยะครึ่งหลังของสัปดาห์ อุณหภูมิจะสูงขึ้น และอาจมีอากาศร้อนจัดบางพื้นที่ ส่วนภาคใต้อาจมีฝนชุกในระยะครึ่งแรกของสัปดาห์ ส่วนคลื่นลมในอ่าวไทย ยังคงมีกำลังแรงโดยเฉพาะครึ่งแรกของสัปดาห์

ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลางและภาคตะวันออก ในระยะครึ่งแรกของสัปดาห์จะมีฝนฟ้าคะนองกระจาย ลมกระโชก และอาจมีลูกเห็บตกในบางพื้นที่ของภาคเหนือ ส่วนในระยะครึ่งหลังของสัปดาห์ ฝนจะลดลง อุณหภูมิจะสูงขึ้น ทำให้มีอากาศร้อนโดยทั่วไปกับมีอากาศร้อนจัดบางพื้นที่ เกษตรกรควรกักเก็บน้ำไว้ใช้ในโอกาสต่อไป และระวังความเสียหายจากลักษณะอากาศดังกล่าว โดยไม่ตากผลผลิตทางการเกษตรทิ้งไว้กลางแจ้ง ค้ายันและผูกโยงไม้ผลที่รับน้ำหนักมาก รวมทั้งป้องกันสิ่งปลูกสร้างให้แข็งแรง ไม้ผลที่กำลังให้ผลผลิต เช่น เงาะทุเรียน ขาวสวนควรมั่นสำรวจสวน เนื่องจากอากาศมีความชื้นมากขึ้น อาจเกิดโรคจากเชื้อรา เช่น โรคราแป้ง ราดำ ระบาด หากพบโรคดังกล่าว ควรป้องกันกำจัดโดยเก็บผลที่ร่วง หลนไปเผา

ส่วนภาคใต้ จะมีฝนหรือฝนฟ้าคะนองเกือบตลอดสัปดาห์กับมีฝนตกหนักถึงหนักมาก บางพื้นที่ในระยะต้นสัปดาห์ เกษตรกรควรทำทางระบายน้ำในแปลงปลูกเพื่อป้องกันการเกิดน้ำท่วมขัง ส่วนคลื่นลมในทะเล โดยเฉพาะอ่าวไทยตอนบน จะมีกำลังแรงในระยะต้นสัปดาห์ เกษตรกรควรทำทางระบายน้ำในแปลงปลูกเพื่อป้องกันการเกิดน้ำท่วมขัง ส่วนคลื่นลมในทะเล โดยเฉพาะอ่าวไทยตอนบนจะมีกำลังแรงในระยะต้นสัปดาห์ ชาวเรือและชาวประมงควรเดินเรือด้วยความระมัดระวัง

จะเห็นได้ว่า รูปแบบการนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศที่ปรากฏทางสื่อมวลชนทั้ง 3 ประเภทนั้น มีรูปแบบการนำเสนอที่แตกต่างกัน ตามคุณลักษณะของสื่อ ซึ่งจะส่งผลให้ปรากฏเป็นรูปแบบการนำเสนอที่มีลักษณะเด่น และลักษณะด้อยต่างกัน นอกจากนี้รูปแบบการนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศของแต่ละสื่อ ก็ส่งผลให้ผู้รับสารเกิดพฤติกรรมการเปิดรับและติดตามรายงานการพยากรณ์อากาศแตกต่างกันด้วย

กลวิธีการนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศในภาวะปกติ และภาวะที่เกิดภัยพิบัติ

ในภาวะปกติ สื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ จะทำการรายงานลักษณะอากาศให้กับประชาชนได้ทราบ โดยการนำเสนอตามรูปแบบของสื่อมวลชนแต่ละประเภทที่นำเสนอเป็นประจำ ในด้านสื่อสิ่งพิมพ์ ก็จะรายงานลักษณะอากาศในพื้นที่ที่ได้กำหนดไว้ ในส่วนของสื่อวิทยุกระจายเสียง ก็จะมีการรายงานลักษณะอากาศอยู่ในช่วงของข่าวภาคเช้า 07.00 – 07.30 น. ข่าวภาคเที่ยงเวลา 12.30 – 13.00 น. และข่าวภาคค่ำเวลา 19.00 – 19.30 น. เป็นประจำทุก ๆ วัน ในส่วนของสื่อวิทยุโทรทัศน์ แต่ละสถานีจะทำการรายงานลักษณะอากาศตามรูปแบบของการนำเสนอของแต่ละสถานีโทรทัศน์ แต่เมื่อใดก็ตามที่เกิดภาวะภัยพิบัติขึ้น ไม่ว่าจะ เป็นเหตุการณ์ภาวะน้ำท่วม พายุ ความแห้งแล้ง ทุก ๆ หน่วยงานรวมทั้งสื่อมวลชน จะมีการเคลื่อนไหว โดยให้ความสำคัญกับประเด็นอากาศเหล่านั้นมากขึ้น เริ่มต้นจากแหล่งข่าวอากาศคือ กรมอุตุนิยมวิทยา

“ ในภาวะที่เกิดภัยพิบัติทางเราจะทำงานกันถึงขั้น เพื่อเฝ้าดูและติดตามผลตลอดเวลา โดยปกติแล้วทางกองพยากรณ์ จะทำงานตลอด 24 ชั่วโมง ในการเฝ้าดูลักษณะ

อากาศ แต่เมื่อใดก็ตามที่มีพายุ หรือลักษณะอากาศร้าย ที่อาจก่อให้เกิดความเสียหาย ทั้งชีวิตและทรัพย์สิน ทางเราจะทำงานหนักขึ้น เพื่อรายงานให้กับสื่อมวลชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อการเตรียมพร้อม ”

(ทวีวัฒน์ นิลเพชรรัตน์ : สัมภาษณ์ 20 ก.พ. 2542)

เมื่อเวลาเกิดภัยพิบัติ ทางกรมอุตุนิยมวิทยาจะมีการกระจายข้อมูลให้กับสื่อมวลชน โดยการจัดแถลงข่าวเกี่ยวกับลักษณะอากาศร้ายนั้น ๆ ขึ้นที่กรมอุตุนิยมวิทยา ซึ่งเปิดโอกาสให้สื่อมวลชนรวมทั้งประชาชนเข้าไปทำข่าว และรับฟังสถานการณ์ นอกจากนี้ทางกรมอุตุนิยมวิทยา จะจัดทำ “ ประกาศเตือน ” เพื่อส่งให้กับสื่อมวลชนทำการนำเสนอ ให้กับประชาชนได้รับทราบรับฟังต่อไป

จากการศึกษาของผู้วิจัยพบว่า เมื่อเกิดภาวะภัยพิบัติ สื่อมวลชนจะให้ความสำคัญ กับ ลักษณะอากาศนั้น ๆ เพิ่มมากขึ้น ซึ่งกลวิธีนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศของแต่ละสื่อเมื่อเกิดภาวะภัยพิบัติจะมีความแตกต่างกันออกไปเช่นหนังสือพิมพ์สยามรัฐจะมีการขึ้น “ หัวข่าวย่อย ” ในคอลัมน์ข่าวพยากรณ์อากาศ ซึ่งจะเป็นในลักษณะของการเตือนภัยให้ระวังอันตรายจากสภาพอากาศนั้น ๆ เช่น

“ อ่าวไทยมีลมแรง ชาวเรือโปรดระวัง ”

“ ชาวใต้ระวัง !! พายุไซนร้อน จิล ”

“ สุราษฎร์ ฯ - นครศรีฯ ฝนหนัก / คลื่นลมแรง !! ”

โดยการนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศของหนังสือพิมพ์สยามรัฐ จะใช้รูปแบบการนำเสนอด้วยตัวอักษรที่มีขนาดใหญ่กว่าตัวอักษรขนาดปกติ และจะใช้เครื่องหมายอัศเจรีย์ เพื่อดึงดูดสายตา และเป็นการเน้นและให้ความสำคัญของการเตือนภัย

นอกจากนี้ เมื่อเกิดภาวะภัยพิบัติหรือลักษณะอากาศที่รุนแรง สื่อมวลชนจะมีการเพิ่มรายละเอียดของลักษณะอากาศรายนั้น ๆ ลงไปในส่วนของการรายงาน “ ลักษณะทั่วไป ” ซึ่งจะมีการรายงานลักษณะอากาศ ให้ทราบเป็นประจำทุกวัน

ตัวอย่างเช่น กรณีการเกิดเหตุเครื่องบินตกที่ จ.สุราษฎร์ธานี เนื่องจากภาวะอากาศช่วง นั้น เป็นช่วงที่พายุโซนร้อน “ จิล ” กำลังพัดเข้าสู่ประเทศไทยและก่อให้เกิดความเสียหายต่างๆ มากมาย ดังนั้นในการรายงานลักษณะทั่วไป สื่อมวลชนก็จะมีการนำเสนอรายละเอียดของพายุ ให้ทราบด้วย และสื่อมวลชนจะนำเสนอในลักษณะเช่นนี้จนกระทั่งอิทธิพลของพายุนั้นจะลดลง หรือพัดผ่านประเทศไทยไป ดังภาพประกอบที่ 7 เป็นตัวอย่างข่าวพยากรณ์อากาศที่นำเสนอทาง หนังสือพิมพ์บ้านเมือง

อากาศบ้านเมือง

พายุโซนร้อน “จิล”(GIL) ได้เคลื่อนตัวลงสู่อ่าวไทยแล้ว และเมื่อเวลา 18.00 น. มีศูนย์กลางอยู่ที่ห่างประมาณ 440 กิโลเมตร ทางตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัดนครศรีธรรมราช หรือที่ละติจูด 8.1 องศาเหนือ ลองจิจูด 104.0 องศาตะวันออก มีความเร็วลมสูงสุดใกล้ศูนย์กลางประมาณ 66 กิโลเมตรต่อชั่วโมง พายุนี้กำลังเคลื่อนตัวทางตะวันตกด้วยความเร็วประมาณ 16 กิโลเมตรต่อชั่วโมง ลักษณะเช่นนี้จะส่งผลให้มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือที่พัดปกคลุมอ่าวไทยและภาคใต้มีกำลังแรง ทำให้ภาคใต้ในบริเวณตั้งแต่จังหวัดชุมพรลงไปมีฝนตกชุกหนาแน่นเพิ่มขึ้น โดยมีฝนตกหนักถึงหนักมากและลมกระโชกแรงในหลายพื้นที่ ขอให้ประชาชนในบริเวณดังกล่าวเตรียมป้องกันอันตรายที่จะเกิดจากลมแรงและฝนตกหนัก ที่จะเกิดขึ้นต่อไปด้วย สำหรับบริเวณอ่าวไทยมีคลื่นปานกลางถึงคลื่นจัด ความสูงของคลื่น 2-4 เมตร ขอให้ระมัดระวังการเดินเรือในบริเวณดังกล่าว เรือเล็กควรงดออกจากฝั่งในระยะ 2-3 วันนี้ ภาคเหนือ-อากาศหนาว กับมีหมอกในตอนเช้า อุณหภูมิจะ

ลดลงอีก 1-2 องศา
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ-อากาศหนาว อุณหภูมิจะลดลงอีกเล็กน้อย
ภาคกลาง-อากาศเย็น สำหรับบริเวณเทือกเขามีอากาศหนาว และมีฝนบางพื้นที่ทางตอนล่างของภาค
ภาคตะวันออกรวมทั้งชายฝั่ง-มีฝนกระจายและลมกระโชกแรงบางพื้นที่และอากาศเย็น ทะเลมีคลื่นปานกลาง ห่างฝั่งมีคลื่นจัดเป็นครั้งคราว ความสูงของคลื่น ประมาณ 2 เมตร
ภาคใต้ฝั่งตะวันออก-มีเมฆมาก กับมีฝนหรือฝนฟ้าคะนองเกือบทั่วไป และมีฝนตกหนักถึงหนักมาก และลมกระโชกแรงหลายพื้นที่ ทะเลมีคลื่นปานกลางถึงคลื่นจัด ความสูงของคลื่น 2-4 เมตร
ภาคใต้ฝั่งตะวันตก-มีเมฆเป็นส่วนมาก กับมีฝนหรือฝนฟ้าคะนองกระจายและมีฝนตกหนักและลมกระโชกแรงบางพื้นที่ ทะเลมีคลื่นเล็กน้อยถึงปานกลาง ความสูงของคลื่น 2-3 เมตร
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล-อากาศเย็น และมีฝนเล็กน้อยบางพื้นที่

ภาพประกอบที่ 7 การเสนอข่าวพยากรณ์อากาศเมื่อเกิดภาวะภัยพิบัติ ของหนังสือพิมพ์บ้านเมือง

ในส่วนของสื่อวิทยุกระจายเสียงก็เช่นเดียวกัน เมื่อเกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติ หรือลักษณะอากาศร้าย การถ่ายทอดข่าวพยากรณ์อากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจะมีการรายงานลักษณะอากาศร้ายนั้น ๆ ลงในช่วงของการบรรยายลักษณะอากาศทั่วไป เช่นกัน ดังตัวอย่างข่าวพยากรณ์อากาศที่น่าเสนอในช่วงที่เกิดเหตุการณ์เครื่องบินตกที่ จ.สุราษฎร์ธานี

“กรมอุตุนิยมวิทยาประกาศเตือนพายุโซนร้อนจิล ได้อ่อนกำลังลง เป็นดีเปรสชันแล้ว เมื่อเวลา 16.00น. มีศูนย์กลางอยู่ห่างฝั่ง 50 กม./ชม. ทางตะวันออกเฉียง อ. ท่าศาลา จ.นครศรีธรรมราช หรือละติจูด 8.8 องศาเหนือ ลองจิจูด 100.4 องศาตะวันออก ความเร็วลมใกล้ศูนย์กลาง 55 กม./ชม. เคลื่อนตัวทางตะวันตก ด้วยความเร็ว 15 กม./ชม....” (ข่าววิทยุ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย วันที่ 12 ธ.ค. 2541)

ในส่วนของสื่อวิทยุโทรทัศน์ เมื่อเกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติหรือลักษณะอากาศร้าย ข่าวพยากรณ์อากาศที่น่าเสนอ จะรายงานลักษณะอากาศร้ายนั้นๆ ให้กับประชาชนได้ทราบในลักษณะย่อๆ เนื่องจากมีข้อจำกัดทางด้านเวลาในการออกอากาศ ดังนั้น สื่อวิทยุโทรทัศน์จะมีการนำเสนอลักษณะอากาศร้ายโดยวิธีทางอื่น นอกเหนือจากการนำเสนอในช่วงข่าวพยากรณ์อากาศปกติ เช่น ทางสถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 5 จะใช้วิธีการรายงานลักษณะอากาศร้ายนั้น โดยนำเสนอเป็น “ตัววิ่ง” เพื่อแทรกไว้ในรายการต่างๆ บ้าง หรือจะนำเสนอในลักษณะของ “หัวข่าว” ซึ่งจะมี break ข่าว เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลนั้นเร็วที่สุด

เจ้าหน้าที่ฝ่ายข่าวพยากรณ์อากาศสถานีโทรทัศน์ ITV กล่าวว่

“ ถ้าหากว่าทางกรมอุตุนิยมวิทยาเขาส่งประกาศเตือนมาให้กับทางเรา เราก็จะเอามาใส่ไว้ในข่าวพยากรณ์อากาศด้วย เราต้องบอกให้ประชาชนทราบด้วย ”(เอกปวีร์ เลาสุขศรี , สัมภาษณ์ 16 ก.พ. 2542)

เจ้าหน้าที่ฝ่ายข่าวพยากรณ์อากาศของสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9 อ.ส.ม.ท.กล่าวว่า

“เมื่อทางสถานีได้ข่าวว่าจะมีพายุเข้า หรือดีเปรสชันจะเข้ามา จะเป็นเรื่องคำเตือนจากทางกรมอุตุนิยมวิทยาที่จะส่งเข้ามาให้กับทางเรา เราก็จะประกาศเตือนเข้าไปในข่าวพยากรณ์อากาศด้วย” (ธนิตา เจริญรัตน์ : สัมภาษณ์ 12 มี.ค. 2542)

จะเห็นได้ว่าเมื่อเกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติ หรือลักษณะอากาศร้าย ข่าวพยากรณ์อากาศจะถูกนำเสนอในรูปแบบการนำเสนอเช่นเดียวในภาวะปกติ ซึ่งสื่อมวลชนแต่ละสื่อ จะมีกลวิธีที่เพิ่มขึ้นมาคือ การรายงานลักษณะอากาศร้ายในข่าวพยากรณ์อากาศ นอกจากนั้นยังมีในส่วนของ การเตือนภัยให้คำแนะนำกับประชาชนได้รับทราบข่าวสารนั้นๆเพิ่มเติม ซึ่งเป็นการนำเสนอตามเนื้อหาที่ทางกองพยากรณ์อากาศส่งมาให้กับสื่อมวลชนประเภทต่างๆ

การให้ความสำคัญกับประเด็นในข่าวพยากรณ์อากาศมานำเสนอในช่วงข่าวภาคปกติ

จากทฤษฎีการกำหนดวาระ (agenda - setting) เชื่อกันว่าบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชน มีรูปแบบหนึ่งคือ สื่อมวลชนทำหน้าที่เป็นผู้จัดข่าวสารไว้ในระเบียบวาระ ก่อนที่จะนำเสนอสู่ผู้รับสาร เมื่อใดก็ตามที่เกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติ หรือสภาวะอากาศที่รุนแรงจนอาจส่งผลกระทบต่อประชาชนและก่อให้เกิดความเสียหายทั้งชีวิตและทรัพย์สิน ลักษณะอากาศนั้นๆ จะไม่เพียงแต่จะถูกนำมาเสนอในข่าวพยากรณ์อากาศซึ่งเป็นรูปแบบปกติเท่านั้น แต่จะมีการย้ายวาระของประเด็นลักษณะอากาศนั้นๆมานำเสนอในช่วงของข่าวภาคปกติของสื่อมวลชนแต่ละประเภทด้วย ไม่ว่าจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียงและสื่อวิทยุโทรทัศน์ ซึ่งในการพิจารณาว่าประเด็นใดมีความสำคัญ ก็ขึ้นอยู่กับบรรณาธิการข่าวซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการพิจารณาและให้ความสำคัญกับประเด็นอากาศนั้นๆ

เนื้อหาข่าว (script) ข่าวภัยพิบัติหรือเนื้อหาข่าวที่นำเสนอผลกระทบที่เกิดจากภัยพิบัตินั้นๆ จากการศึกษาสื่อมวลชนทั้ง 3 ประเภททั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุกระจายเสียง และสื่อวิทยุโทรทัศน์ พบว่า สื่อมวลชนทั้ง 3 ประเภทจะให้ความสำคัญกับประเด็นลักษณะอากาศร้ายที่อาจส่งผลกระทบต่อประชาชน และก่อให้เกิดความเสียหายทั้งกับชีวิตและทรัพย์สิน โดยการนำประเด็นนั้นๆ มานำเสนอในช่วงของข่าวภาคปกติ

ลักษณะอากาศที่สื่อมวลชนให้ความสนใจในการนำมาเสนอในข่าวภาคปกติ

1. พายุ เนื่องจากพายุเป็นลักษณะอากาศร้ายที่รุนแรง ซึ่งผลกระทบที่เกิดจากพายุจะมีความรุนแรงและสร้างความเสียหายให้กับชีวิตและทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก ซึ่งจากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า สื่อมวลชนทั้ง 3 ประเภทจะให้ความสำคัญกับลักษณะอากาศเช่นนี้อย่างมาก โดยสังเกตจากจำนวนข่าวที่นำเสนอ และในส่วนของหนังสือพิมพ์จะสังเกตได้จากเนื้อที่ที่ให้การเสนอข่าวพายุ และความเสียหายที่เกิดขึ้นจากพายุ ดังตัวอย่าง

“จิล มาแล้ว อุตฯ เตือนเครื่องบินห้ามผ่าน 3 จว.ได้” (หนังสือพิมพ์ข่าวสด , 13 ธ.ค. 2541)

“จิลถึงไทย 4 จว. ใต้ท่วม นักท่องเที่ยวติดค้างเกาะ” (หนังสือพิมพ์มติชน 13 ธ.ค. 2541)

“พายุไต้ฝุ่น “ลินดา” ทวีความเร็วลมเพิ่มขึ้นถึง 120 กิโลเมตรต่อชั่วโมงแล้ว โดยกรมอุตุนิยมวิทยาคาดว่า ...” (สถานีโทรทัศน์ ITV , วันที่ 3 พ.ย. 2540)

“พายุโซนร้อน “ลินดา” ในอ่าวไทยตอนกลางเคลื่อนตัวเข้าสู่ภาคใต้ของประเทศไทยมาแล้ว (สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 , วันที่ 3 พ.ย. 2540)

“ พายุฤดูร้อนพัดกระหน่ำหลายพื้นที่ในภาคเหนือ ทำให้บ้านเรือนราษฎรและชุมชนได้รับความเสียหายจำนวนมาก (สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9 อ.ส.ม.ท., วันที่ 8 พ.ค. 2541)

“เกิดพายุฤดูร้อนที่อำเภอแม่จันทร์ ทำให้มีผู้เสียชีวิต 1 คน” (ข่าววิทยุ , 24 เม.ย. 2541)

2.ปรากฏการณ์ธรรมชาติ สื่อมวลชนจะให้ความสนใจกับประเด็นลักษณะอากาศที่เป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติ โดยนำมาเสนอในข่าวภาคปกติ เช่น

“พิษเอลนีโน ยุบลายเพิ่ม ไซ้ระบาด “ (หนังสือพิมพ์ข่าวสด,28 เม.ย. 2541)

“ปรากฏการณ์เอลนีโน ที่ทำให้เกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติส่งผลกระทบต่อคนไทยแล้ว กรมอุตุนิยมวิทยาเตือนว่าฤดูร้อนปีหน้า จะเกิดการขาดแคลนน้ำอย่างรุนแรงอย่างที่ไม่เคยเกิดมาก่อน และเรียกร้องให้ประชาชนประหยัดการใช้น้ำ” (สถานีโทรทัศน์ ITV, 29 ก.ย. 2540)

“ปรากฏการณ์ธรรมชาติทั้งเอลนีโนและลานีนา จะไม่มีผลกระทบต่อประเทศไทยมากนัก” (ข่าววิทยุ ,8 ก.พ. 2541)

“อดีตอธิบดีกรมอุตุนิยมวิทยา เตือนให้ระวังคลื่นซุนามิที่อาจสร้างความเสียหายให้กับพื้นที่ภาคใต้ได้” (สถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9 อ.ส.ม.ท.,14 ส.ค. 41)

“ซึ่คลื่นยักษ์ยิ่งกว่าปาปัวถล่มไทย” (หนังสือพิมพ์สยามรัฐ ,13 ส.ค. 2541)

3.ภาวะน้ำท่วม ภาวะน้ำท่วมเป็นผลที่เกิดจากลักษณะอากาศขณะนั้นอาจมีฝนตกหนักหรือพายุพัดเข้ามา ทำให้เกิดภาวะน้ำท่วมอย่างฉับพลัน

“คนกรุงเทพฯคงต้องเตรียมพร้อมที่จะรับมือน้ำท่วมก่อนสิ้นเดือนนี้ เพราะน้ำเหนือจะไหลบ่า ซึ่งอาจทำให้น้ำท่วมฉับพลันได้” (สถานีโทรทัศน์ ITV,14ก.ย. 2540)

“อิทธิพลของพายุดีเปรสชันซีต้า ทำให้ประเทศไทยต้องเผชิญกับฝนตกหนักต่อไป 1-2 วัน ส่วนภาคใต้อาจเจอพายุไต้ฝุ่นกระหน่ำซ้ำ ให้ระวังอันตรายจากน้ำป่าไหลหลากและน้ำท่วมฉับพลัน” (สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 ,24 ส.ค. 2541)

“ระยะนี้หลายพื้นที่ในประเทศไทย ยังต้องระวังอันตรายจากน้ำท่วมฉับพลัน น้ำป่าไหลหลากและน้ำล้นตลิ่ง เพราะหย่อมความกดอากาศต่ำ ที่อ่อนกำลังลงจากพายุดีเปรสชันซีต้า ยังส่งผลให้มีฝนตกหนักมากในหลายจังหวัด โดยเฉพาะทางภาคใต้(สถานีโทรทัศน์ ITV, 25 ก.ย.2540)

“อุตุฯ เตือนบั้งไฟจมน้ำ มท. ส่งรับมือวินาศภัย” (หนังสือพิมพ์สยามรัฐ, 22 ส.ค. 2541)

“กรุงเทพวิกฤติ จมน้ำคือนเมือง” (หนังสือพิมพ์สยามรัฐ ,2 ส.ค. 2541)

4.สถานการณ์ภัยแล้ง สื่อมวลชนจะให้ความสำคัญกับลักษณะอากาศร้อน และภัยแล้งรวมทั้งผลที่เกิดจากสภาพอากาศแล้ง เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม เมื่อเกิดสถานการณ์ภัยแล้งขึ้น ประชาชนส่วนใหญ่จะได้รับความเดือดร้อน เนื่องจากขาดแคลนน้ำในการทำเกษตรกรรม ดังนั้นสื่อมวลชนจึงให้ความสำคัญกับลักษณะอากาศดังกล่าว โดยการนำมานำเสนอในช่วงของข่าวภาคปกติ เช่น

“ภัยแล้งระบอบท้าวอีสาน เร่งแจกน้ำช่วยเหลือ” (ข่าววิทยุ, 4พ.ค. 2541)

“สถานการณ์ภัยแล้งภาคใต้รุนแรง หลายพื้นที่เกิดเหตุไฟไหม้สวนยาง ทำให้ได้รับความเสียหายอย่างหนัก” (สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 9 อ.ส.ม.ท. ,2 เม.ย. 2541)

“ดวงอาทิตย์ตั้งฉาก ก.ท.ม วันนี้อร้อนที่สุด” (หนังสือพิมพ์ข่าวสด ,27 เม.ย. 2541)

“ตั้งแต่กลางปีจนถึงกลางปีหน้า นักวิชาการแสดงความวิตกกังวลถึงสถานการณ์การขาดแคลนน้ำและปัญหาภัยแล้ง ซึ่งเป็นผลที่เกิดขึ้นมาจากปรากฏการณ์เอลนีโญ” (สถานีโทรทัศน์ ITV, 16 ต.ค. 2540)

“ได้แล้งขั้นสาหัส คราคคนแก่แล้ว 20 “คน-สัตว์ระกำ !” (หนังสือพิมพ์มติชน ,20 เม.ย. 2541)

5. แผ่นดินไหว เนื่องจากเหตุการณ์แผ่นดินไหวเป็นเหตุการณ์ที่ไม่ค่อยจะพบได้บ่อยในประเทศไทย ดังนั้นการนำเสนอข่าวแผ่นดินไหวของสื่อมวลชนจึงมีจำนวนค่อนข้างน้อย แต่อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์แผ่นดินไหวถือว่าเป็นเหตุการณ์ภัยพิบัติอย่างหนึ่ง

“เกิดแผ่นดินไหว รู้สึกได้ที่จังหวัดสงขลา สั่นสะเทือนวัดได้ถึง 6.5 ริกเตอร์ ส่งผลให้นักท่องเที่ยวและผู้คนที่อาศัยบนตึกสูงพากันแตกตื่น” (สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสี ช่อง 3 , 20 ส.ค.2541)

จากหัวข้อที่ผู้วิจัยได้นำมาเป็นตัวอย่าง จะพบว่า สื่อมวลชนทั้ง 3 ประเภทจะให้ความสำคัญกับลักษณะอากาศประเภทต่างๆที่มีอิทธิพลต่อประเทศไทย และส่งผลกระทบต่อประชาชน ไม่ว่าจะเป็นพายุ ปรากฏการณ์ธรรมชาติต่างๆ ความแห้งแล้ง ภาวะน้ำท่วม เป็นต้น ซึ่งสื่อมวลชนจะให้ความสำคัญกับประเด็นนั้น ๆ จากการรายงานลักษณะอากาศในช่วงของข่าวพยากรณ์อากาศทั่วไป โดยมานำเสนอในช่วงของข่าวภาคปกติ

ความสัมพันธ์ของข่าวกรณีเครื่องบินตกที่ จ.สุราษฎร์ธานีกับข่าวพยากรณ์อากาศ

จากกรณีการเกิดเหตุการณ์เครื่องบินตกที่ จ.สุราษฎร์ธานี เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2541 ส่งผลให้เกิดความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก ซึ่งสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุดังกล่าว ส่วนหนึ่งมาจาก สภาพอากาศ เนื่องจากในขณะนั้นเป็นสภาพอากาศปิด เนื่องจากมีพายุโซนร้อน “จิล” ที่กำลังจะเคลื่อนขึ้นฝั่งที่ จ. นครศรีธรรมราช ส่งผลให้ด้านหน้าของพายุมีเมฆมาก และคลื่นลมแรง ก่อให้เกิดทัศนวิสัยที่ไม่ดี ซึ่งคุณธวัช แทนทำนุ ให้สัมภาษณ์ทางสถานีโทรทัศน์ ITV เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2541 ภายหลังจากที่เกิดเหตุการณ์ไม่กี่ชั่วโมงว่า

“ พายุกำลังเคลื่อนใกล้ เข้ามาเป็นลำดับ เพราะฉะนั้นสภาพอากาศปิดที่เกิดขึ้น ยังคงมีความต่อเนื่องไปอีก พุ่งนี้เข้ายังไม่ดีขึ้น เพราะคาดว่าพายุตัวนี้จะยังไม่ขึ้นฝั่งในวันพุ่งนี้ เพราะระยะทางยังห่างจาก จ.นครศรีธรรมราชมาก พายุตัวนี้เคลื่อนตัวด้วยความเร็ว 18 กม./ชม. ความเร็วรอบศูนย์กลาง 65 กม./ชม. พายุโซนร้อนนี้ส่งผลให้ด้านหน้าของพายุมีเมฆค่อนข้างหนาทึบ คลื่นลมในอ่าวไทยค่อนข้างแรง คลื่นสูง 3-4 เมตร ...นอกจากนี้ สุราษฎร์ธานี สภาพอากาศปิดแล้ว ในวันพุ่งนี้จังหวัดไหนที่จะต้องระมัดระวังเป็นพิเศษ

คือ จ.ชุมพร สุราษฎร์ และนครศรี ยังคงเป็นจังหวัดที่มีกลุ่มเมฆปกคลุมหนาที่บ ดังนั้น การขึ้นลงของอากาศยานยังคงยากลำบากในการขึ้น - ลง ส่วนที่จะมีความปลอดภัยคือ จ.ภูเก็ต ทำอากาศยานขนาดใหญ่รวมทั้ง จ.ตรังด้วย”

สื่อมวลชนมีบทบาทอย่างมากในการกำหนดความสำคัญของประเด็นปัญหาในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น กล่าวคือ ประเด็นปัญหาใดก็ตามที่ได้รับความเอาใจใส่หรือความสนใจจากสื่อมวลชนมาก เช่น มีการนำประเด็นนั้นมากล่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ ในรายการข่าววิทยุ และข่าววิทยุโทรทัศน์ โดยการประโคมเหตุการณ์ของเรื่องนั้นต่อเนื่องเป็นเวลาหลายวัน ผู้รับสารย่อมเกิดความคุ้นเคยกับประเด็นปัญหาดังกล่าว และตระหนักด้วยว่ามีความสำคัญ

ในกรณีการเกิดเหตุการณ์เครื่องบินตกที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในส่วนของชาวพยากรณ์อากาศ สื่อมวลชนทุกประเภทที่นำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศ จะทำหน้าที่รายงานลักษณะอากาศไปตามเนื้อหาที่ทางกรมอุตุนิยมวิทยาส่งมาให้กับสื่อมวลชน ซึ่งเป็นหน้าที่ของสื่อมวลชนที่จะต้องรายงานให้กับประชาชนได้ทราบ นอกจากนี้ สื่อมวลชนจะมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการนำเสนอรายงานลักษณะอากาศดังกล่าวลงเป็นส่วนหนึ่งในเนื้อหาข่าวเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อชี้ให้เห็นสาเหตุการเกิดเหตุการณ์ อีกทั้งยังเป็นการอ้างอิงข้อมูลจากแหล่งข่าวคือ กรมอุตุนิยมวิทยาที่มีการพยากรณ์ลักษณะอากาศ และมีการเตือนให้ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบจากลักษณะอากาศร้ายเตรียมพร้อมและระมัดระวังชีวิตและทรัพย์สินของตนเอง นั้นหมายถึงว่าสื่อมวลชนจะให้ความสำคัญกับลักษณะอากาศมากขึ้น เมื่อสื่อมวลชนพิจารณาว่าลักษณะอากาศนั้น ๆ เป็นสาเหตุของการเกิดเหตุการณ์ความเสียหายต่างๆ

ดังนั้น โดยตัวของเนื้อหาข่าวพยากรณ์อากาศที่สื่อมวลชนนำเสนอเป็นประจำทุกวันนั้น ไม่มีความสำคัญเพียงพอที่สื่อมวลชนจะพิจารณา ให้ความสำคัญในการนำมาเป็นข่าวได้ แต่สื่อมวลชนจะให้ความสำคัญกับลักษณะอากาศโดยพิจารณานำมาเป็นข่าว ก็ต่อเมื่อลักษณะอากาศดังกล่าว มีส่วนสัมพันธ์กับเหตุการณ์อื่นๆ เช่นในกรณีเหตุการณ์เครื่องบินตกที่ จ.สุราษฎร์ธานีที่ลักษณะอากาศเป็นส่วนหนึ่งของสาเหตุการเกิดเหตุการณ์เครื่องบินตก ทำให้ทัศนวิสัยไม่ดี เป็นอุปสรรคในการขึ้นลงของอากาศยาน จนกลายเป็นโศกนาฏกรรมดังกล่าว

จากการวิเคราะห์เนื้อหาข่าวที่สื่อมวลชนนำเสนอเนื้อหาในเหตุการณ์เครื่องบินตก พบว่า สื่อมวลชนไปให้ความสำคัญกับความเสียหายที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์ดังกล่าวมากกว่าการจะให้ความสำคัญกับลักษณะอากาศซึ่งเป็นสาเหตุที่สำคัญของการเกิดเหตุการณ์ดังกล่าว สังเกตได้จากปริมาณเนื้อหาข่าวที่สื่อมวลชนแต่ละประเภทได้นำเสนอ เช่น การกล่าวถึงบุคคลสำคัญที่เสียชีวิตในเหตุการณ์ดังกล่าว หรือการรายงานผู้บาดเจ็บ การช่วยชีวิตผู้บาดเจ็บ เป็นต้น

สรุปได้ว่า ข่าวพยากรณ์อากาศที่นำเสนอในแต่ละวันผ่านสื่อมวลชนแต่ละประเภทร่นั้น สื่อมวลชนจะนำเสนอไปตามเนื้อหาที่ทางกรมอุตุนิยมวิทยาส่งมาให้ ในฐานะที่เป็นแหล่งข่าว แม้ในภาวะที่เกิดภัยพิบัติสื่อมวลชนก็จะนำเสนอรายงานลักษณะอากาศรายไปตามข้อมูลของทางกรมอุตุนิยมวิทยาซึ่งเท่ากับว่า ข่าวพยากรณ์อากาศไม่อยู่ในลักษณะที่เป็น agenda - setting เนื่องจากข่าวพยากรณ์อากาศนั้นเป็นลักษณะของการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ผู้รับสาร แต่สื่อมวลชนจะให้ความสำคัญกับประเด็นลักษณะอากาศ โดยการพิจารณาเป็นข่าว โดยการนำเสนอควบคู่ไปกับเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้น ก็ต่อเมื่อลักษณะอากาศดังกล่าวมีส่วนสัมพันธ์กับเหตุการณ์อื่นๆ เช่น ลักษณะอากาศนั้นอาจเป็นสาเหตุของการเกิดเหตุการณ์ต่างๆ หรือลักษณะอากาศนั้นๆ ก่อให้เกิดความสูญเสียทั้งต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ดังตัวอย่าง กรณีการเกิดเหตุการณ์เครื่องบินตกที่ จ.สุราษฎร์ธานี และผลจากเหตุการณ์เครื่องบินตกส่งผลให้สื่อมวลชนยังคงให้ความสำคัญต่อเนื่องกับลักษณะอากาศ ที่อาจจะมีความกระทบต่อประชาชน เช่น ขณะที่สื่อมวลชนให้ความสำคัญกับพายุ “จิล” ซึ่งลักษณะอากาศเป็นสาเหตุของการเกิดโศกนาฏกรรมในครั้งนั้น ขณะเดียวกันสื่อมวลชนก็นำเสนอความเคลื่อนไหวของพายุ “เฟท” ซึ่งเป็นพายุโซนร้อนอีกตัวหนึ่งที่ก่อตัวขึ้นในทะเลจีนใต้ และคาดว่าจะส่งผลกระทบต่อประชาชนด้วยเช่นกัน

การสื่อความของคำต่างๆที่ปรากฏในข่าวพยากรณ์อากาศ

ภาษาที่ใช้ในข่าวพยากรณ์อากาศ เป็นภาษาเฉพาะ ซึ่งแต่ละคำจะมีความหมายเฉพาะในตัวของมันเอง และมีรูปแบบเป็นมาตรฐานสากล การที่ผู้รับสารจะรับรู้และตีความข้อความใด ๆ ก็ตามที่สื่อมวลชนนำเสนอ ผู้รับสารจะต้องเข้าใจภาษาและความหมายของคำนั้น ๆ เพื่อที่จะสามารถเข้าใจความหมายที่สื่อมวลชนตั้งใจจะนำเสนอ เช่นเดียวกับซึ่งในบางครั้งผู้รับสารจะเกิดปัญหาและบ่อยครั้งที่เข้าใจว่า คำเหล่านั้นมีความหมายที่ไม่แตกต่างกัน โดยในความเป็นจริงแล้ว คำแต่ละคำที่ปรากฏในข่าวพยากรณ์อากาศจะมีความหมายที่แตกต่างกันไป และในการ

บัญญัติศัพท์หรือคำที่ใช้ในการพยากรณ์อากาศจะต้องมีกฎเกณฑ์ซึ่งเป็นสากล เพื่อความเข้าใจตรงกันของผู้ที่ทำการพยากรณ์อากาศและความเข้าใจของผู้รับสาร

เนื่องจากภาษาที่ปรากฏในข่าวพยากรณ์อากาศมีความหมายเฉพาะในแต่ละคำ ซึ่งในส่วนนี้อาจสร้างความไม่เข้าใจให้กับผู้รับสารได้ และการที่ผู้รับสารจะเข้าใจความหมายในข่าวพยากรณ์อากาศ ผู้รับสารจะต้องเข้าใจความแตกต่างของคำแต่ละคำที่ปรากฏในข่าวพยากรณ์อากาศเสียก่อนว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร ซึ่งก่อนที่จะมีการนำคำแต่ละคำมาเสนอในข่าวพยากรณ์อากาศ เจ้าหน้าที่ที่ทำการพยากรณ์อากาศจะต้องมีการอิงกฎเกณฑ์ต่างๆ เหล่านี้เสมอ ก่อนที่จะทำการส่งข้อความนั้น ๆ มาให้กับสื่อมวลชนหรือหน่วยงานต่างๆ เพื่อทำการเผยแพร่

ภาษาที่ใช้สื่อความในการรายงานพยากรณ์อากาศ เมื่อพิจารณาโดยผิวเผินแม้จะพบว่ามี ความคล้ายคลึงกัน แต่ในความเป็นจริงแล้วคำแต่ละคำที่ปรากฏในข่าวพยากรณ์อากาศจะมีความหมายที่แตกต่างกันไปในแต่ละคำ ดังนี้

ความหมายของคำที่ใช้ในการพยากรณ์อากาศ

ข่าวพยากรณ์อากาศที่ปรากฏทางสื่อมวลชนแต่ละประเภท เป็นการรายงานลักษณะองค์ประกอบทางอากาศต่างๆ เช่น อุณหภูมิ ลักษณะของท้องฟ้า การกระจายของฝน รวมทั้งลักษณะ ความสูงของคลื่น เป็นต้น ซึ่งคำต่างๆ ที่ปรากฏในข่าวพยากรณ์อากาศจะมีการสื่อความที่ชัดเจนในตัวของมันเอง นอกจากนั้นคำต่างๆ เหล่านี้จะเป็นคำเฉพาะที่เป็นสากลที่องค์การอุตุนิยมวิทยาโลกได้กำหนดขึ้นเพื่อเป็นมาตรฐานเดียวกันในการพยากรณ์อากาศ โดยจัดหมวดหมู่ของคำที่แสดงลักษณะอากาศต่าง ๆ ได้ดังนี้

คำที่มีความหมายเกี่ยวกับท้องฟ้าและเมฆ

ท้องฟ้าแจ่มใส (Fine)	ไม่มีเมฆหรือมีแต่น้อยกว่า 1 ส่วน
ท้องฟ้าโปร่ง (Fair)	มีเมฆตั้งแต่ 1 ส่วน ถึง 3 ส่วน
เมฆบางส่วน (Partly cloudy sky)	มีเมฆเกินกว่า 3 ส่วน ถึง 5 ส่วน
เมฆเป็นส่วนมาก (Cloudy sky)	มีเมฆเกินกว่า 5 ส่วน ถึง 8 ส่วน
เมฆมาก (Very cloudy sky)	มีเมฆเกินกว่า 8 ส่วน ถึง 9 ส่วน

เมฆเต็มท้องฟ้า (Overcast sky)

มีเมฆเกินกว่า 9 ส่วน ถึง 10 ส่วน

หมายเหตุ : คำว่า “ส่วน” หมายถึง 1/10 ของท้องฟ้า

คำที่มีความหมายเกี่ยวกับลักษณะทะเล

ทะเลเรียบ	คลื่นสูงไม่เกิน	0.5 เมตร
ทะเลมีคลื่นเล็กน้อย	คลื่นสูงเกินกว่า	0.5 ถึง 1.25 เมตร
ทะเลมีคลื่นปานกลาง	คลื่นสูงเกินกว่า	1.25 ถึง 2.5 เมตร
ทะเลมีคลื่นจัด	คลื่นสูงเกินกว่า	2.5 ถึง 4 เมตร
ทะเลมีคลื่นจัดมาก	คลื่นสูงเกินกว่า	4 ถึง 6 เมตร
ทะเลมีคลื่นใหญ่	คลื่นสูงเกินกว่า	6 ถึง 9 เมตร
ทะเลมีคลื่นใหญ่มาก	คลื่นสูงเกินกว่า	9 ถึง 14 เมตร
ทะเลมีคลื่นใหญ่และจัดมาก	คลื่นสูงเกินกว่า	14 เมตรขึ้นไป

คำที่มีความหมายแสดงถึงปริมาณน้ำฝน

การรายงานปริมาณน้ำฝนที่ตกรวมระยะเวลา 24 ชั่วโมง พิจารณาตามลักษณะของฝนที่ตกในประเทศที่อยู่ในโซนร้อนในย่านมรสุมมีดังนี้

ฝนวัดปริมาณไม่ได้ (Trace)	คือ ฝนตกมีปริมาณน้อยกว่า 0.1 มิลลิเมตร (ในทางปฏิบัติแล้วไม่สามารถวัดปริมาณแน่นอนได้)
ฝนเล็กน้อย (Slight rain)	คือ ฝนตกมีปริมาณตั้งแต่ 0.1 มิลลิเมตร ขึ้นไป แต่ไม่เกิน 10.0 มิลลิเมตร
ฝนปานกลาง (Moderate rain)	คือ ฝนตกมีปริมาณตั้งแต่ 10.1 มิลลิเมตร ถึง 35.0 มิลลิเมตร
ฝนหนัก (Heavy rain)	คือ ฝนตกมีปริมาณตั้งแต่ 35.1 มิลลิเมตร ถึง 90.0 มิลลิเมตร
ฝนหนักมาก (Very heavy rain)	คือ ฝนตกมีปริมาณตั้งแต่ 90.1 มิลลิเมตร ขึ้นไป

คำที่มีความหมายเกี่ยวกับอุณหภูมิ

อากาศร้อน	ตั้งแต่ 35 องศาแต่ไม่ถึง 40 องศา	ถือเกณฑ์อุณหภูมิสูงสุด
อากาศร้อนจัด	ตั้งแต่ 40 องศาขึ้นไป	ประจำวันในฤดูร้อน (ใช้เฉพาะฤดูร้อน)
อากาศเย็น	ตั้งแต่ 23 องศา ลงไปถึง 16 องศา	ถือเกณฑ์อุณหภูมิต่ำสุด
อากาศหนาว	ตั้งแต่ 16 องศา ลงไปถึง 8 องศา	ประจำวันในฤดูหนาว
อากาศหนาวจัด	ต่ำกว่า 8 องศา ลงไป	(ใช้เฉพาะฤดูหนาว)

หมายเหตุ : องศา หมายถึง องศาเซลเซียส

การพยากรณ์บริเวณที่จะมีฝนตก

1. บางแห่ง (isolated) (มีฝนไม่เกิน 20 % ของพื้นที่)
2. เป็นแห่งๆ (widely scattered) (เกิน 20 % แต่ไม่เกิน 40% ของพื้นที่)
3. กระจาย (scattered) (เกิน 40% แต่ไม่เกิน 60% ของพื้นที่)
4. เกือบทั่วไป (almost widespread) (เกิน 60% แต่ไม่เกิน 80 % ของพื้นที่)
5. ทั่วไป (widespread) (เกิน 80% ของพื้นที่)
6. เป็นบริเวณกว้าง (widespread) (อยู่ในขอบเขตของพายุหมุน)

จะเห็นได้ว่า คำแต่ละคำที่ปรากฏในข่าวพยากรณ์อากาศจะมีความหมายเฉพาะในแต่ละคำแตกต่างกัน ดังนั้นการเข้าใจภาษาหรือคำศัพท์แต่ละคำที่สื่อมวลชนนำเสนอในข่าวพยากรณ์อากาศ สิ่งนี้จะทำให้ผู้รับสารเข้าใจความหมายในข่าวพยากรณ์อากาศมากขึ้น และทำให้ข่าวพยากรณ์อากาศมีความหมายและเกิดประโยชน์กับผู้รับสารมากขึ้นตามไปด้วย ซึ่งปัจจุบันพบว่าข่าวพยากรณ์อากาศอากาศที่สื่อมวลชนนำเสนอ ไม่เป็นประโยชน์ต่อผู้รับสารเท่าที่ควร เนื่องจากภาษาที่ปรากฏในข่าวพยากรณ์อากาศ ไม่ก่อให้เกิดความเข้าใจและการใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันแก่ผู้รับสาร ซึ่งประชาชนจะใช้ประโยชน์จากข่าวพยากรณ์อากาศก็ต่อเมื่อข่าวหรือประเด็นลักษณะอากาศนั้น ๆ ถูกนำมาเสนอในช่วงของข่าวภาคปกติ ซึ่งเป็นข่าวที่มีการอธิบายถึงลักษณะอากาศโดยใช้ภาษาที่ง่าย ๆ ในรูปแบบที่สามารถสื่อความไปถึงผู้รับได้อย่างชัดเจน เช่น เนื้อหาข่าวบอกว่ามีพายุ หรืออาจจะเกิดน้ำท่วม เป็นต้น

ในบทนี้จะทราบถึงกระบวนการผลิตข่าวพยากรณ์อากาศ รวมทั้งรูปแบบการนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศของสื่อมวลชนแต่ละประเภท นอกจากนี้ยังทราบถึงกลวิธีการนำเสนอข่าวพยากรณ์อากาศเมื่อเกิดภาวะภัยพิบัติหรือเมื่อสภาพอากาศมีการเปลี่ยนแปลงจนอาจจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน โดยสื่อมวลชนทุกประเภทจะให้ความสำคัญโดยการนำเสนอรายละเอียดของลักษณะอากาศร้ายนั้นให้กับประชาชนได้ทราบ นอกจากนี้สื่อมวลชนจะให้ความสำคัญกับประเด็นลักษณะอากาศดังกล่าว โดยการนำประเด็นอากาศนั้นๆนั้นมานำเสนอในช่วงของข่าวภาคปกติ และในฐานะที่ข่าวพยากรณ์อากาศมุ่งสื่อสารให้กับประชาชน ดังนั้นจึงจะต้องศึกษาบทบาทหน้าที่ของข่าวพยากรณ์อากาศ รวมทั้งศึกษาผู้รับสารด้วยว่ามีการใช้ประโยชน์หรือมีการติดตามข่าวพยากรณ์อากาศที่นำเสนอผ่านทางสื่อมวลชนมากน้อยเท่าใด เพื่อศึกษาว่าสื่อมวลชนได้ทำหน้าที่ได้ดีเพียงใดในฐานะที่สื่อมวลชนเป็นตัวกลางระหว่างแหล่งข่าวกับผู้รับสาร